

सत्यमेव जयते

मदत व पुनर्वसन विभाग

महाराष्ट्र शासन

आपत्ती धोके व्यवस्थापन कार्यक्रमा

पुर आदर्श कार्यपद्धती

जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण

जिल्हाधिकारी कार्यालय,

भंडारा

०७९८४-२५२३४६/२५९२२२/२५४५५५

Standard Operating Procedure

For The Flood Preparedness and Response

सन-२०१२ ते २०१२

आपत्ती धोके व्यवस्थापन कार्यक्रम

महाराष्ट्र शासन

सत्यमेव जयते

मदत व पुनर्वसन विभाग

महाराष्ट्र शासन

राष्ट्रीय आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण व महाराष्ट्र राज्य आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण यांच्या सयुक्त विद्यमाने महाराष्ट्र आपत्ती धोके व्यवस्थापन कार्यक्रम महाराष्ट्रात कार्यरत आहे.

जिल्हा ,तालुका,गाव पातळीवर समित्यांचे गठन करणे,आपत्ती व्यवस्थापन कृति आराखडे तयार करणे. जिल्हा, तालूका, गाव पातळीवर प्रथमोपचार शोध व बचाव पथकाची निर्मिती करून त्यांना प्रशिक्षण द्वारे सक्षम करणे इ.

वास्तुविशारद ,अभियंते ,शिक्षक,स्थानिक संस्थांचे प्रतिनिधी, गवंडी, सामाजिक संस्था प्रतिनिधी यांना प्रशिक्षण दणे.

जिल्हा, तालुका, गाव पातळीवर रंगीत तालिमचे आयोजन करणे विविध खात्यामध्ये समन्वय साधणे विभागा अंतर्गत आपत्तीच्या वेळी प्रत्यक्ष काय तैयारी आहे हे पडताळणे.

प्रत्यक्ष कृती कार्यक्रम

राज्य पातळी राबवावयाचे कृती कार्यक्रम

१. आराखडे :

राज्य आपत्ती व्यवस्थापन आराखडे अद्यावत करणे, आपत्ती व्यवस्थापन संबंधी माहिती पुस्तिका तयार करणे, मार्गदर्शक तत्वे, प्रमाणीत कार्यपद्धती इत्यादी तयार करणे.

२. संस्थात्मक मजबूतीकरण :

आपत्ती व्यवस्थापन कक्ष, नैसर्गिक आपत्ती शाखा (विभागिय स्तरावरील) आपत्ती व्यवस्थापना संबंधी प्रशासकिय अधिकाऱ्यांचे प्रशिक्षण, डेटा बेस, (एन.जी.ओ.)फोरम निर्माण करून तिचे मजबूतीकरण करण्यासाठी सातत्याने शिक्षण, आपत्ती व्यवस्थापनासंबंधी मुद्दे, बातम्या, चर्चा करण्यासाठी नेटवर्क तयार करणे.

३. अभ्यास आणि कार्यशाळा :

वातावरणातील तापमान वाढीचा महाराष्ट्रावर होणारा परिणाम, भुसंखलन धोके निवारणासाठी मोर्चे बांधणे, आपत्कालिन आरोग्य व्यवस्थापन कार्यक्रम, हानी व नुकसान निश्चित करण्यासाठी उपयोगी कार्यपद्धती, शारीरिक दृष्ट्या अपंगासाठी आपत्ती व्यवस्थापनाचा मार्ग, आपत्ती व्यवस्थापनातील लिंगविषयक मुद्दे, महाराष्ट्रातील नद्या जोडणी संबंधी व्यवहार्य अभ्यास, शाळांची सुरक्षितता, रस्त्याचीसुरक्षितता, जलद दृष्यमानता व अन्य वैशिष्ट्यपूर्ण अभ्यास.

४. जनजागृती कार्यक्रम :

आपत्ती व्यवस्थापन विषयक चित्र फिती, टिव्हि स्पोर्ट, रेडीओ जिगल्स, आपत्ती व्यवस्थापन विषयक लोकगीते, पोवाडे, आपत्ती व्यवस्थापनावर आधारीत कॉमिक्स, चांगल्या कृतीचे / व्यवहाराचे दस्तऐवजीकरण.

विभागिय पातळी राबवावयाचे कृती कार्यक्रम

विभागीय आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा तयार करणे, विभागामध्ये कार्यरत असलेल्या जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणांचा समन्वय साधणे व त्याच्या कामावर नियंत्रण ठेवणे. तसेच जिल्हापातळीवरील प्राधिकरणे व राज्य शासन यांच्यामधील दुवा म्हणून कार्य करणे, राज्य आपत्ती प्राधिकरणाकडून प्राप्त होणारा निधी संबंधित जिल्ह्यांना वितरीत करणे इत्यादी

जिल्हा पातळीवर राबवावयाचे कृती कार्यक्रम

१) जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा तयार करणे:-

जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा तयार करणे व त्याचे अद्यावतीकरण, विचारविनिमय कार्यशाळा आयोजित करणे. आराखड्याची व्यवहार्यता तपासणी, रंगीत तालमी घेणे, आपत्ती व्यवस्थापनासंबंधी विभागाचे आराखडे तयार करणे.

२) संस्थात्मक मजबूतीकरण :

जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाचे मजबूतीकरण, पूर्वतयारी संबंदात अशासकीय संस्थांचे बोट क्लब, HAM गट, इ. संस्थांची सज्जता, आपत्ती व्यवस्थापनाशी निगडित अशासकीय संस्थांचे प्रशिक्षण, सामाजिक कार्य महाविद्यालय, इस्पीतळांची सज्जता, जिल्हा आपत्कालीन कार्य केंद्राची सज्जता.

३) प्रशिक्षण व सक्षमीकरण :

प्रशासन, अभियंते, वास्तुविशारद, डॉक्टर्स, पॅरामेडीकल्स, गवंडी, विद्यार्थी व शिक्षक, प्रसार माध्यमे, उद्योग जगत यांचे प्रशिक्षण व सक्षमीकरण.

४) जनजागृती कार्यक्रम :

रोड शो, लोकगीते, पोवाडे , पथनाटय, भिंती चित्र, जाहीरात फलक, पोस्टर स्पर्धा, निबंध स्पर्धा, वादविवाद स्पर्धा, आभ्यासक्रमाव्यतिरीक्त स्पर्धांचे अयोजन, रेडीओ जिंगल्स इत्यादीमधून जनजागृती करणे.

तालुका पातळी राबवावयाचे कृती कार्यक्रम

१) तालुका आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा तयार करणे

तालुका आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा तयार करणे व त्याचे अद्यावतीकरण, विचारविनिमय कार्यशाळा आयोजित करणे, आराखड्याची व्यवहार्यता तपासणी, रंगीत तालमी घेणे, आपत्ती व्यवस्थापनासंबंधी विभागाचे आराखडे तयार करणे.

२) प्रशिक्षण व सक्षमीकरण :

प्रशासकीय अधिकारी, गवंडी, विद्यार्थी व शिक्षक, प्रसार माध्यमे, उद्योग जगत, स्वयंसेवी संस्था व सामाजिक संस्था.

३) जनजागृती कार्यक्रम :

पथनाटय, रोड शो, लोकगीते, पोवाडे, इ. भिंती चित्र, जाहीरात फलक, पोस्टर स्पर्धा, निबंध स्पर्धा, वादविवाद स्पर्धा, अभ्यासक्रमा व्यतिरीक्त स्पर्धांचे आयोजन, रेडीओ जिंगल्स इत्यादीमधून जनजागृती करणे.

ग्रामपंचायत/गाव पातळी राबवावयाचे कृती कार्यक्रम

१) गाव/ग्रामपंचायत आपत्ती व्यवस्थापन आराखडे तयार करण

गाव/ग्रामपंचायत आपत्ती व्यवस्थापन आराखडे तयार करणे/ अद्यावतीकरण करणे, विचारविनिमय कार्यशाळा, आराखडयाची छपाई, आराखडयाची व्यवहार्यता तपासणी, रंगीत तालमी घेणे.

२) प्रशिक्षण व सक्षमीकरण :

गाव आपत्ती व्यवस्थापन समीती सदस्यांचे प्रशिक्षण, कार्यालयीन कर्मचारी, स्वयंसेवक (प्रथमोपचार, शोध व सुटका गट) यांचे प्रशिक्षण.

३) जनजागृती कार्यक्रम :

पथनाटय, भिंती चित्र, जाहीरात फलक, पोस्टर स्पर्धा, निबंध स्पर्धा इत्यादी मधून जनजागृती करणे.

स्थानिक पातळीवर आपत्ती व्यवस्थापन का व
कशासाठी ?

दरवर्षी सातत्याने येणाऱ्या आपत्तीचा
सामना करण्याच्या पुर्वतयारीसाठी

अकस्मात येणाऱ्या आपत्तीना तोंड
देण्यासाठी

अज्ञान तसेच माहितीचा अभाव यामुळे
होणारी हानी टाळण्यासाठी

कमीत कमी जिवीत व वित्त हानी होईल
यांची खात्री करण्यासाठी

आपत्तीला सहज बळी देणाऱ्या वर्गाचे
रक्षण करण्यासाठी

आपत्तीनंतर दैनंदिन जिवन उध्वस्त होऊ
नये म्हणून तयारी करण्यासाठी

आपत्ती काळात तसेच आपत्तीनंतर विशेषतः
अपेक्षित माता, अल्पवयीन बालके, वृद्ध तसेच
अपंग यांना कमीत कमी त्रास होईल याची
खातरजमा करण्यासाठी

आपत्ती काळात पाणी पुरवठा, जनावरांचा
चारा, खानपान व्यवस्था, वैद्यकिय सेवा, औषध
सामुग्री, सांडपाण्याची व्यवस्था इत्यादी
सुरळीत चालतील याची खात्री करण्यासाठी

आपत्ती काळातील आधारभूत कार्य

आपत्ती काळातील आधारभूत कार्य	जबाबदार मंत्रालय
१. संदेशवहन	: दळणवळण मंत्रालय
२.सार्वजनिक आरोग्य	: आरोग्य व कुटुंबकल्याण मंत्रालय
३.ऊर्जा	: ऊर्जा मंत्रालय
४.दळणवळण	: परिवहन मंत्रालय
५.शोध व बचाव	: परिवहन मंत्रालय
६.देणगी व बचाव	: कृषी मंत्रालय
७.सार्वजनिक बांधकाम व अभियांत्रिकी	: नागरी विकास आणि दारिद्र्य निर्मूलन मंत्रालय
८.माहिती व नियोजन	: माहिती तंत्रज्ञान मंत्रालय
९.पीडीतांसाठी मदत	: नियोजन आणि कार्यक्रम क्रियान्वय मंत्रालय
१०.अन्न	: अन्न व नागरी पुरवठा मंत्रालय
११.पिण्याचे पाणी	: जल संसाधन मंत्रालय
१२.निवारा	: नागरी विकास आणि दारिद्र्य निर्मूलनमंत्रालय
१३.प्रसार माध्यमे	: माहिती व प्रसारणमंत्रालय
१४मदतीचे संदेशवहन	: आपत्ती व्यवस्थापन मंत्रालय (प्रस्तावित)

आपत्ती कुठल्याही स्वरूपाची असली तरी मदत कार्य करणा-या गटाला खालील गोष्टीची काळजी घ्यावी लागते.

१. मदतकार्य करणा-यांत सांघिक भावना असणे अत्यंत गरजेचे असते.
२. आपत्ती ग्रस्तांना नेमक्या कोणत्या मदतीची आवश्यकता आहे.ते पाहूनच मदत कार्यास सुरुवात करावी लागते.
३. साधन -संपत्ती,मनुष्यबळ ,पैसा या सोबतच मदत कार्याचे व्यवस्थापन व त्यात समन्वय असणे महत्वाचे असते .
४. कामाचे वाटप योग्य पद्धतीने करावे ,इच्छा नसणा-यांना कामे सांगु नये.
५. शासन धोरणास अनुसरून आपादग्रस्तांना मदत करावी.
६. धर्म, जात, राजकारण, मदत कार्यात आणू नये
७. आपत्ती ग्रस्तांची संस्कृती , रुढी, परंपरांना अनुसरून मदत करावी.
८. दिलेल्या मदतीचा हिशोब ठेवावा.
९. मदतकार्यामुळे आपत्तीग्रस्तांची मानसिकता बदलणार नाही याची दक्षता मदतकर्त्यांनी घ्यावी .
१०. आपत्तीग्रस्त परावलंबी बनणार नाही याची काळजी घ्यावी.
११. प्रत्येक आपादग्रस्तास ओळखपत्र देऊन त्यावर दिलेल्या मदतीच्या नोंदनी घ्याव्यात जेनेकरून एकच वस्तु पुन्हा पुन्हा दिली जानार नाही.
१२. मदत साहित्याच्या साठ्यातून चोऱ्या, लुट होणार नाही .
१३. सुस्थितीत असलेल्या मदत साहित्याचेच वितरण करावे. अन्यथा आरोग्यास हानीकारक असते.
१४. मदत केंद्राच्या ठिकाणी स्वच्छता असावी.

प्रस्तावना

भुकंप, अतिवृष्टी, पुर, गारपीट, चक्रिवादळ, दरड कोसळणे, आकस्मिक आग अशा विविध प्रकारच्या नैसर्गिक आपत्ती मुळे मोठ्या प्रमाणावर जिवीत आणि वित्तहानी होण्याचे प्रकार राज्यात व देशात विविध ठिकाणी वारंवार धडत असतात. स्थानिक भौगोलीक स्थिती आणि हवामान यामुळे विविध नैसर्गिक आपत्तीचा धोका सतत संभवत असतो. अशा नैसर्गिक आपत्तीमुळे बाधित आपादग्रस्तांना तातडिने मदत देणे व त्यांचे पुनर्वसन करण्याची जबाबदारी राज्य शासनाकडून पार पाडण्यात येते व त्याची प्रत्यक्ष अमलबजावणी आणि संनियंत्रण करण्याचे काम जिल्हास्तरावर जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडून पार पाडण्यात येते.

विविध नैसर्गिक आपत्तींना तोंड देण्यासाठी पूर्व तयारी करून अशी आपत्ती उद्भवल्यास कमीत कमी जिवितहानी आणि वित्तहानी होईल या दृष्टिकोणातून प्रशासन प्रयत्नशील असते. विविध आपत्ती संदर्भात प्रतिबंध, निवारण, पुर्वतयारी, प्रतिसाद, मदत व पुनर्वसन ईत्यादी बाबी सुव्यवस्थितपणे हाताळण्यासाठी केंद्र शासनाने "आपत्ती व्यवस्थापन कायदा - २००५" अंमलात आणलेला आहे. या कायद्यातील तरतुदीस अनुसरून महाराष्ट्र राज्यात मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली "महाराष्ट्र राज्य आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाची" स्थापना करण्यात आली आहे. सदर प्राधिकरणाकडून राज्याचे आपत्ती व्यवस्थापन धोरण निश्चित करून राज्याचा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा तयार करण्यात आला असून त्याची अंमलबजावणी व संनियंत्रण करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. त्याच बरोबर शासनाच्या विविध विभागांना तसेच जिल्ह्यांना त्यांचे स्तरावर आपत्ती व्यवस्थापन आराखडे तयार करण्याचे निर्देश प्राप्त झाले असून त्याअनुषंगाने भंडारा जिल्ह्याचा "आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा" तयार करण्यात आला आहे. तसेच जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली "जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण" स्थापन करण्यात आले आहे.

या कायद्यातील तरतुदीस अनुसरून महाराष्ट्र राज्यात मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली महाराष्ट्र राज्य आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाची स्थापना करण्यात आली. असून महाराष्ट्र शासन राजपत्र दिनांक ९ ऑगस्ट २००६ अन्वये प्रसिध्द करण्यात आलेली आहे. महाराष्ट्र राज्य आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण समिती जिल्हा भंडारा खालील प्रमाणे आहे.

१) जिल्हाधिकारी भंडारा	पदसिध्द अध्यक्ष
२) अध्यक्ष जि.प.भंडारा	पदसिध्द सहअध्यक्ष
३) मुख्य कार्यकारी अधिकारी जि.प. भंडारा	सदस्य
४) जिल्हा पोलीस अधिक्षक भंडारा	-/-
५) जिल्हा शल्य चिकित्सक भंडारा	-/-
६) कार्यकारी अभियंता सा.बा.विभाग राज्य भंडारा	-/-
७) कार्यकारी अभियंता लघू पाटबंधारे विभाग भंडारा.	-/-
८) निवासी उपजिल्हाधिकारी	मुख्य कार्यकारी अधिकारी
९) समादेशक, (गृहक्षक दल व नागरी संरक्षक दल)	विशेष निमंत्रीत
१०) सचिव, रेडक्रास सोसा. भंडारा.	सामाजिक संस्था प्रतिनिधी, भंडारा

"जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण "

अ. क्र.	पदनाम	अधिकार्यांचे नाव	दुर.कार्याक्र.	निवासी	फॅक्स क्र	मोबाईल क्र.	ई-मेल आय डी
१)	जिल्हाधिकारीभंडारा (पदसिध्द अध्यक्ष)	श्री. सचिन्द्र प्रताप सिंह	२५४७७७, २५४५५५	२५४६६६	२५२३१२ /२५२३३६	९४२२८८५५११	collectretbhandara@gmail.com
२)	अध्यक्ष जि. प. भंडारा (पदसिध्द सहअध्यक्ष)	श्री. वसंत अंचिलवार	२५२३३४	२५२४३०	२५४२७२	९४२१७९५९२९	-
३)	मुख्य कार्यकारी अ. जि.प.भंडारा(सदस्य)	श्री. अरुण डुबे	२५२३३१	२५२३२८	२५४२७२	९४२३१९२२३१	-
४)	जिल्हापोलीस अधिक्ष. भंडारा (सदस्य)	डॉ. आरती सिंह	२५२४४०	२५२२०८	२५४२७२	९९२२८९६४४२	-
५)	जिल्हा शल्य चिकि. भंडारा (सदस्य)	डॉ. जाधव	२५२५३२	२५२२११	२५५१५१	९४२१७०४५८१	-
६)	कार्यकारी अभि.सा.बा. विभाग राज्य भंडारा (सदस्य)	श्री. पोहेकर	२५२४१२	२५२४५७	२५२४१२	-	-
७)	कार्यकारी अभियंता लघूपाटबंधारे विभाग भंडारा. (सदस्य)	श्री. एस. एम. आपटे	२५२२१५	२५२२०४	२५२५२९	९९७०२४३९१६	-
८)	नि.उपजिल्हाधिकारी (मुख्य कार्यकारी अधिकारी)	श्री. एस.बी.जाधव	२५२३४६	-	२५२३१२ /२५२३३६	९४२१८१७६५०	-
९)	समादेशक.(गृहरक्षक दल व नागरी संरक्षक दल (विशेष निमंत्रित)	श्री. श्रीकांत वैरागडे	२५२३३८	-	-		-
१०)	सचिव,रेडक्रास सोसा. (भंडारा सामाजिक संस्था प्रतिनिधी.)	डॉ एल.डी.गिन्हेपुंजे	२५२६०१	-	-	९४२३३८४५०८	-

आपती व्यवस्थापन प्राधिकरणास केंद्र शासन आपती व्यवस्थापन कायदा २००५ चे कमल ३२, ३३, व ३४ च्या तरतुदी अन्वये प्राधिकरणास अधिकार आहेत. त्यान्वये शासन निर्णय दिनांक १ जुन, २००६ मधील प्राधिकरणाचे अधिकार व कार्यपध्दती (१ ते २०)अन्वये प्राधिकरणाचे अधिकार व कार्यपध्दती असुन त्यान्वये प्राधिकरणाने कार्यवाही करावयाची आहे.

प्राधिकरणाचे अधिकार व कार्यपध्दती

१. जिल्हयासाठी प्रतिसाद आराखडयासह आपती व्यवस्थापन आराखडा तयार करणे
२. राष्ट्रीय धोरण,राज्याचे धोरण, राष्ट्रीय आराखडा, राज्याचा आराखडा आणि जिल्हयाचा आराखडा यामध्ये समन्वय ठेवणे आणि संनियंत्रण व अंमलबजावणी करणे
३. जिल्हयातील आपती प्रवण क्षेत्र विनिर्दीष्ट करुन आपतीस प्रतिबंध अथवा आपतीच्या परिणामांची तीव्रता कमी करण्यासाठीच्या उपाययोजना जिल्हास्तरावरील शासकीय विभाग तसेच स्थानिक प्राधिकरणांद्वारे घेण्यात येत असल्याबाबत खातरजमा करणे

४. आपत्तीस प्रतिबंध, आपत्तीच्या परिणामांची तीव्रता कमी करणे, सज्जता आणि प्रतिसाद या संदर्भातील उपाय योजनांबाबत राष्ट्रीय प्राधिकरण व राज्य प्राधिकरण यांनी आखून दिलेल्या मार्गदर्शकाप्रमाणे आवश्यक कार्यवाही जिल्हयातील संबंधित विभागामार्फत करण्यात येत असल्याबाबत खातरजमा करणे.
५. आपत्तीस प्रतिबंध व आपत्तीची तीव्रता कमी करण्यासाठी आवश्यक त्या अन्य उपाययोजना करण्याबाबत जिल्हा पातळीवरील विविध प्राधिकरणे व स्थानिक संस्थांना सूचना देणे.
६. आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा तयार करण्यासाठी जिल्हा पातळीवरील शासकीय विभाग व जिल्हयातील स्थानिक प्राधिकरणांना मार्गदर्शक तत्वे आखून देणे.
७. जिल्हा पातळीवरील शासकीय विभागांनी तयार केलेल्या आपत्ती व्यवस्थापन आराखडयाच्या अंमलबजावणीचे संनियंत्रण करणे.
८. जिल्हास्तरावरील विविध शासकीय विभागामार्फत तयार करण्यात आलेले विकास आराखडे व राबविण्यात येणा-या प्रकल्पांमध्ये आपत्ती प्रतिबंध व आपत्तीची तीव्रता कमी करण्यासाठीच्या उपाययोजनांमध्ये एकसुत्रता रहावी यासाठी अंमलात आणावयाची मार्गदर्शक तत्वे आखून देणे आणि त्यासाठी आवश्यक ते तांत्रिक सहाय्य पुरविणे.
९. वरील क्र. ८ मध्ये उल्लेखिलेल्या उपाययोजनांच्या अंमलबजावणीचे संनियंत्रण करणे.
१०. जिल्हयावरील कोणतीही आपत्ती किंवा जिल्हयास भेडसावणा-या आपत्कालीन परिस्थितीचा सामना करण्यासाठी उपलब्ध साधनसामुग्रीच्या क्षमतेचा आढावा घेणे व आवश्यकतेनुसार त्यांचे अद्यावतीकरण करण्यासंदर्भात जिल्हास्तरावरील संबंधित विभाग अथवा स्थानिक प्राधिकरणांना सूचना देणे.
११. सज्जतेसाठी नियोजित उपाययोजनांचा आढावा घेणे आणि या उपाययोजना, कोणत्याही आपत्ती परिस्थितीत परिणामकारक ठरण्यासाठी आवश्यक दर्जाच्या असतील याबाबत लक्ष पुरविण्यास जिल्हा पातळीवरील संबंधित विभाग व अन्य संबंधित प्राधिकरणांना सूचना देणे.
१२. जिल्हयातील वेगवेगळ्या स्तरावरील अधिकारी, कर्मचारी व बचाव कार्य करणारे स्वयंसेवक यांचेसाठी खास प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे आयोजन व संनियंत्रण करणे.
१३. आपत्तीस प्रतिबंध अथवा आपत्तीची तीव्रता कमी करण्यासाठी स्थानिक प्राधिकरण, शासकीय व अशासकीय संस्था यांच्या पाठींब्याने समुह प्रशिक्षण व जनजागृती कार्यक्रम आयोजित करणे.
१४. आपत्तीची पूर्व सूचना मिळण्यासाठी आवश्यक यंत्रणा उभारणे, तिची देखभाल करणे, तपासणी करणे, ती अद्यावत करणे व योग्य माहिती लोकांपर्यंत पोहचेल असे पाहणे.
१५. जिल्हा पातळीवरील प्रतिसादर आराखडा तयार करणे, आढावा घेणे व अद्यावत करणे.
१६. कोणत्याही भेडसावणा-या आपत्ती परिस्थितीत वा प्रत्यक्ष आपत्तीच्या वेळी प्रतिक्रियास्वरूप निर्माण होणा-या परिस्थितीचे संनियंत्रण करणे.
१७. जिल्हा स्तरावरील शासकीय विभाग आणि स्थानिक प्राधिकरणे त्यांचे प्रतिसादर आराखडे जिल्हा प्रतिसाद आराखडयाशी सुसंगत असतील याची खातरजमा करणे.
१८. संभाव्य आपत्कालीन परिस्थिती अथवा प्रत्यक्ष आपत्तीस परिणामकारकपणे तोंड देण्यासाठी उपाययोजना घेण्याबाबत जिल्हा पातळीवरील शासनो संबंधित विभाग किंवा स्थानिक प्राधिकरणासाठी मार्गदर्शक तत्वे आखून देणे व त्यांना मार्गदर्शन करणे.
१९. जिल्हा पातळीवरील शासकीय विभाग, वैधानिक संस्था, आपत्ती व्यवस्थापनाचे कार्य करणा-या इतर शासकीय व अशासकीय संस्था यांच्यामध्ये समन्वय ठेवणे, संनियंत्रण करणे, सहाय्य व सल्ला देणे.
२०. आपत्तीपूर्व व आपत्तीनंतरच्या व्यवस्थापनाच्या उपाययोजना खात्रीपूर्वक, तत्परतेने व प्रभावीपणे घेण्यात याव्यात म्हणून जिल्हयातील स्थानिक प्राधिकरणांशी समन्वय साधणे व मार्गदर्शक तत्वे आखून देणे.

यासोबतच केंद्र शासनाच्या आपत्ती व्यवस्थापन कायदा, २००५ चे कलम ३१ व ३२ च्या तरतूदीन्वये संबंधित जिल्हयाचा जिल्हा आराखडा तयार करणे, तसेच विविध विभागामार्फत त्यांचे आराखडे तयार करणे कलम ३३ अन्वये आवश्यक

अधिकारी-कर्मचारी यांच्या सेवा आग्रहीत करणे, आपत्ती प्रसंगी स्थानिक प्राधिकरणास असलेले अधिकार कलम ३४ च्या तरतूदीअन्वये प्राधिकरणास असतील.

भंडारा जिल्ह्यात भुंकंप, पूर, चक्रीवादळ, साथीचे रोग, औद्योगिक व रासायनिक अपघात, आग व रस्ते अपघात इत्यादी आपत्तीचे वेळी आपत्ती व्यवस्थापन अंतर्गत अंतर्भूत आपातकालीन परिस्थितीनुसार युद्ध स्तरावरील तातडीची कामे पार पाडण्यास्तव जिल्हास्तरावरील संस्थात्मक संरचना अंतर्गत नियंत्रण कक्षात खालील अधिका-यांची कक्ष अधिकारी म्हणून नियुक्ती करण्यात आली असून त्यांनी त्यांचे अधिनस्त अधिकारी व कर्मचा-यांची नियुक्ती करावी व आपत्तीची सुचना मिळाल्यापासून तर मदत आणि पुनर्वसन होई पर्यंतच्या कामासाठी आपल्या विभागाचे क्षेत्रीय कृती आराखडे तयार करून व प्रत या कार्यालयास ७ दिवसाचे आंत सादर करावी. आपत्ती कालावधीतील सर्व कामाचे संनियंत्रण अपर जिल्हाधिकारी भंडारा यांनी करावे.

भंडारा जिल्ह्याची स्थानिक परिस्थिती, भौगोलीक रचना व हवामान विचारात घेता तसेच विविध आपत्तीचा पुर्वेतिहास पाहता भंडारा जिल्ह्यात प्रामुख्याने "अतिवृष्टी " आणि " पूर" या नैसर्गिक आपत्ती वारंवार उद्भवतात असे दिसून येते.

भंडारा जिल्ह्याचे वार्षिक सरासरी पर्जन्यमान १२९३.८ मि.मी. इतके असून जून ते सप्टेंबर या कालावधित अनेकवेळा विविध ठिकाणी अतिवृष्टिची नोंद होत असते.त्यामूळे हा धोक्याचा कालावधी आहे. जिल्हायातून वैनगंगा ही प्रमुख नदी आणि बावनथडी, चुलबंद, कन्हान, सूर, गाढवी या उपनद्या वाहतात. वैनगंगा ही मध्यप्रदेशातील बालाघाट जिल्हायातून वाहत येवून जिल्ह्याच्या उत्तरेकडून तुमसर तालुक्यातील बपेरा येथून भंडारा जिल्ह्यात प्रवेश करते त्याच ठिकाणी बावनथडी ही उपनदी वैनगंगेला येवून मिळते. वैनगंगा नदी जिल्ह्यातील तुमसर, मोहाडी, भंडारा, पवनी व लाखांदुर या तालुक्यातून वाहते. साकोली व लाखनी तालुक्यातून वाहत येणारी चुलबंद नदी लाखांदुर तालुक्यातून वाहत जावून जिल्ह्याच्या दक्षिणेस वैनगंगेला मिळते. नागपुर जिल्हायातून वाहत येणाऱ्या कन्हान आणि मरुया उपनद्या पवनी तालुक्यात वैनगंगेला मिळतात तर नागपूर जिल्ह्यातील मोहाडी तालुक्यात प्रवेश करणारी "सूर " नदी पुढे भंडारा तालुक्यात वैनगंगेला मिळते. जिल्ह्यातील वैनगंगा नदी काठावर १०६ गावे आणि इतर नदी काठावर ५२ गावे अशी एकूण १५९ गावे नदी काठावर असून त्यांना पूराचा धोका संभवतो.

भंडारा जिल्ह्यात दिनांक १४ ते १७ सप्टेंबर,२००५ दरम्यान महापूराची स्थिती उद्भवली होती. त्यावेळी केंद्रिय जल आयोगाच्या नोंदीनुसार भंडारा शहराजवळ पाण्याची महत्तम पातळी १५.९० मीटर पर्यंत पोहोचली होती. भंडारा शहराजवळील पाणी पातळीबाबत ईशारा पातळी (warning level) ०९.०० मीटर आणि धोक्याची पातळी (Danger level) ०९.५० मीटर एवढी आहे. ही बाब विचारात घेता पुराचे गाभिर्य लक्षात येते. त्यामागील १० वर्षांचे अभिलेख पाहता सन १९९४ मध्ये मोठा पुर आला होता व त्यावेळी पाणी पातळी १४.१० मीटर पर्यंत पोहोचली होती. सन १९९४ पासून पुढे सन १९९८ (११.६२ मी.), १९९९ (१३.५२ मी.), २००० (०९.५० मी.), २००१ (१०.३० मी.), २००२ (१३.५२ मी.), २००३ (११.३५ मी.) २००४ (११.३५ मी.) २००५ (११.३५ मी.) २००६ (११.३५ मी.) २००७ (११.३५ मी.) २००८ (११.३५ मी.) यावर्षात पूर येऊन पाणी पातळी धोक्याच्या पातळीच्या वर गेल्याने दिसून येते. त्यामुळे भंडारा जिल्ह्यात येणाऱ्या पुरांची वारवारीता लक्षात घेता पूरपरिस्थितीचे नियंत्रण व अनुषंगीक मदत व बचावकार्य या बाबत जिल्ह्यातील सर्व शासकिय यंत्रणा, स्थानिक स्वराज्य संस्था तसेच स्वयंसेवी संस्था यांच्या समन्वयातून सर्वसमादेशक कार्यक्रम आखून त्यांचे समन्वय व अमलबजावणी जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडून केली जाणार आहे. त्याचाच एक भाग म्हणून विविध विभागांनी प्रत्यक्ष करावयाच्या कामासंबंधिची "स्टॅडर्ड ऑपरेटिंग प्रोसीजर " याद्वारे निश्चित करण्यात येत आहे.

ध्येय / उद्देश :- अतिवृष्टी व पूर परिस्थितीबाबत पूर्वसूचना, धोक्याच्या सूचना प्रसारित करणे, लोकांना सुरक्षित स्थळी हलविणे, जिवितहानी व वित्तहानी होणार नाही किंवा कमीत कमी होईल यासाठी उपाययोजना करणे, पूरपरिस्थितीत बचावकार्य व मदत पुरविणे, खादय पदार्थ, पाणी व अन्य जीवनावश्यक वस्तुंचा पुरवठा तसेच निवारे पुरविणे. साथरोग नियंत्रण, मदत शिबिरे , दळणवळण व संपर्क यंत्रणा पुनर्स्थापित करणे, कायदा व सुव्यवस्था राखणे आणि आपत्कालीन परिस्थितीच्या मुकाबल्यासाठी सर्वसामान्यांना माहिती पुरविणे अशा विविध कामांचे नियोजन व समन्वये साधने .

भंडारा जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन योजना -२०१२

भंडारा जिल्हयाची सर्वसाधारण माहिती

जिल्हा :- भंडारा	एकूण उपविभाग - २	एकूण तालुके --७
नगरपरिषद मंडळे ---३	ग्राम पंचायत---५४१	पंचायत समिती -- ७
राजस्व मंडळे-- ३४	तलाठी साजे -- १९६	

महसुली गांवे -- ८७६

(खरीप गांवे -८४९, रब्बी गांवे -१३, पिके नसलेली गांवे - १६)

जिल्हायाचे क्षेत्र --३,८९० चौ. कि.मि. क्षेत्रफळ--- २,०८,२१६ हे. आर.

जिल्हयाची लोकसंख्या --११,३५,९७२.

(भंडारा-२६१३३३, मोहाडी-१४४६१२, तुमसर-२१३८२०,
पवनी-१५१४७७, साकोली-१२९४६२, लाखांदूर-११३५१९ लाखनी-१२१७४९

जिल्हयाचे वार्षिक सरासरी पर्जन्यमान सन १.६.०६ ते ३१.१०.०६-१३४७.६ मि.मि.

जून-१९५.९ जुलै-४४२.८, ऑगस्ट-४१३.२, सप्टे.-२२८.१ आक्टो.-६७.६ मि.मि.)

दिनांक १.६.२००८ ते ३१.१०.२००८ पर्यंत झालेले पर्जन्यमान.-९८४.०४ ७५%

जून-८८.७, जुलै-३९०.४ ऑगस्ट-३६३.७, सप्टे.-१३७.६ आक्टो.-४.२
टक्केवारी:- ४५% ७५% ८०% ७७% ७५%

भंडारा जिल्हयातुन वाहणारी प्रमुख नदी :- वैनगंगा

उपनद्या :- कन्हान नदी , सुरनदी, बावनथडी, चुलबंध नदी , गाढवी नदी.

नदीकाठावरील गावे :- १५६

वैनगंगा-१०२, चुलबंध-३० सूर- ११ कन्हान-४ बावनथडी-९

भंडारा-३९, मोहाडी-१७ तुमसर-२४, पवनी-३४, साकोली-३, लाखांदूर-२८, लाखनी-११

नदी, नाले, धरणामुळे नुकसानग्रस्त गावे.-१४२

वैनगंगा-९७, चुलबंध-२७, सूर-७, कन्हान-२ , बावनथडी-९

भंडारा-२६, मोहाडी-१७, तुमसर-२४, पवनी-३४, साकोली-३, लाखांदूर-२८, लाखनी-११

जिल्हयात पुरपरिस्थिती निर्माण करणारे प्रकल्प :- संजय सरोवर (म.प्र)
धरणे:- (१)सिरपुर (२)पुजारीटोला (३) कालीसराड (४) इटियाडोह

वैनगंगा नदीचे जुन्या पुलाची पातळी :- (१) इशार पातळी-९.००० मिटर, (२) धोक्याची पातळी :- ९.५०० मिटर.
(पुलावरील पातळी :- १०.२५० मिटर. . (जिल्हयात पुरपरिस्थिती निर्माण होते.)

*आपत्कालिन परिस्थितित आपल्याला तिन प्रकारच्या सहकार्याची आवश्यकता आहे.

- १.विविध शासकिय खात्यामधिल समन्वय .
- २.शासकिय खाती व खाजगी संस्थामधील /स्वयंसेवी संस्थामधील समन्वय .
- ३.विविध शासकिय खात्यामधिल माहितीचे प्रसारण.

*खालिल प्रत्येक खात्याचे कार्य निच्छित असून खालिल जबाबदा-या सोपविण्यात आलेले आहे.

१) पूर परिस्थितीत जिल्हयातील विविध शासकीय यंत्रणांची जबाबदारी :-

(एक) महसुल विभाग :-

- *जिल्हा अधिकारी.
- *अपर जिल्हाधिकारी.
- *निवासी उप जिल्हाधिकारी.
- *उपविभागिय अधिकारी.
- *तहसिलदार.
- *मंडल अधिकारी.
- *तलाठी.
- *ग्रामसेवक.

अ) जिल्हास्तर :-

- विविध शासकीय यंत्रणा , स्थानिक स्वराज्य संस्था आणि स्वयंसेवी संस्था यांच्या कामात समन्वय साधणे व मार्गदर्शन करणे.
- अपर जिल्हाधिकारी आणि निवासी उपजिल्हाधिकारी यांच्या नियंत्रणखाली "जिल्हा नियंत्रण कक्ष " पूर्ण वेळ सुरु ठेवणे व तातडीच्या संदेशाना तात्काळ प्रतिसाद देणे.
- आपत्कालीन परिस्थितीचा मुकाबला करण्याकरिता प्रशिक्षित मनुष्यबळ, व साधनसामग्री उपलब्ध करणे. जिल्हास्तरीय शोध व बचाव पथक गठीत करणे.
- होमगार्डसच्या सेवा अधिग्रहीन करण्याचे आदेश काढणे.
- अशासकीय / स्वयंसेवी संस्थांच्या कामावर नियंत्रण व पर्यवेक्षण ठेवणे.
- आपत्कालीन परिस्थितीच्या मुकाबल्यासाठी सर्वसामान्यांना माहिती पुरविणे.जिल्हा माहिती अधिकारी यांच्या मार्फत प्रसार माध्यमांना माहिती पुरविणे.

- मंत्रालय मुंबई येथील राज्यनियंत्रण कक्षाशी तसेच आयुक्त कार्यालयातील विभागीय नियंत्रण कक्षाशी सतत संपर्कात राहून माहिती देणे व आवश्यक मदत मिळविणे.
- व्ही-सेट , दुरध्वनी , वायरलेस , व्हिडीयो कॉन्फरसिंग,ई-मेल ,फॅक्स इत्यादी संपर्क यंत्रणा अदयावत ठेवणे.
- आवश्यकतेनुसार सैन्यदल नाविकदल व हवाई दल यांची तातडीने मदत घेण्याकरीता मागणी नोंदविणे. संबंधित यंत्रणांशी पुरेशा वेळेअगोदर संपर्कात राहणे.
- दैनिक पर्जन्यमान , प्रमुख ठिकाणाची नदयांची पाणी पातळी, प्रमुचा धरणातील पाणी साठा आणि विसर्ग याबाबत दैनंदिन नोंदी ठेवणे.
- हवामान खात्याच्या कार्यालयाशी संपर्कात राहून हवामान विषयक अंदाज प्राप्त करून घेणे व आवश्यकतेनुसार सूचना प्रसारित करणे.
- आपत्ती काळात कायदा व सुव्यवस्था अबाधित राहण्याच्या दृष्टीने आवश्यक उपाययोजना करणे.
- पूरपरिस्थितीत बचाव आणि मदत कार्य कामाचे नियंत्रण व पर्यवेक्षण करणे.
- पूर परिस्थिती ओसरल्यानंतर पुनर्वसन विषयक कामाचे नियोजन व अंमलबजावणी.
- जिल्हा पुरवठा अधिकारी यांच्या नियंत्रण व पर्यवेक्षणाखाली पूरबाधित व स्थलांतरीत लोकांना खादयपदार्थ, अन्नधान्य, केरोसिन इत्यादि जीवनावश्यक वस्तूचा पुरवठा करणे तसेच तात्पुरत्या शिबिरातील सर्व आवश्यक सोई सुविधांची पूर्तता करणे.
- आपदग्रस्त भागातील विविध कामाकरिता सर्व विभागांतील अधिकारी व कर्मचा-यांच्या सेवा अधिग्रहित करणे.

ब) उपविभाग स्तर :-

- उपविभागीय अधिकारी हे त्यांच्या उपविभागातील संपूर्ण क्षेत्रातील नैसर्गिक आपत्तीविषयक कामाचे नियोजन नियंत्रण व पर्यवेक्षणाकरीता जबाबदार असतील. त्यांची प्रमुख कामे पुढील कामे पुढीलप्रमाणे असतील.
- उपविभाग आणि तहसिल स्तरावर पूर्णवेळ नियंत्रण कक्ष स्थापित करून सतत २४ तास कार्यान्वित ठेवणे.
- कार्यालयीन आणि वाहनातील वायरलेस यंत्रणा , दुरध्वनी , ई-मेल , व्ही-सेट , फॅक्स यंत्रणा पूर्णवेळ चालू स्थितीत ठेवणे व त्याठिकाणी जबाबदार कर्मचाऱ्याची नियुक्ती करणे.
- दैनंदिन पर्जन्यमानाच्या नोंदी , दुर्घटना , जिवित अथवा तित्तहानी , शेतीपिकाचे नुकसान इत्यादि बाबतचे अहवाल दुसऱ्या दिवशी सकाळी ११.०० वाजेपर्यंत जिल्हा नियंत्रण कक्षास कळविणे.
- आपत्ती काळात आवश्यकतेनुसार महसूल व अन्य विभागाचे कर्मचारी आपत्तीच्या ठिकाणी प्रतिनियुक्त करणे.
- आपत्तीची पूर्वसूचना मिळताच अथवा धोक्याची सूचना मिळताच बाधित क्षेत्रातील रहिवाशांना सुरक्षित स्थळी हलवणे व तात्पुरती शिबिरे सुरु करून जीवनावश्यक वस्तूचा पुरवठा सुरु करण्याची दक्षता घेणे.
- पूर बाधित कुटुंबांना शासकीय नियमानुसार देय सानुग्रह अनुदान , अन्नधान्य केरासिन यांचे वाटप तात्काळ सुरु होऊन पात्र व्यक्तीना योग्य वाटप होईल यावर पर्यवेक्षण करणे.
- पूर ओसरल्यानंतर बाधित घरे व बाधित शेती यांच्या नुकसानीचे पंचनामे महसूल, कृषी, बाधकाम, ग्रामविकास विभागाच्या संयुक्त पथकाकडून तातडीने करण्यास येईल व पात्र व्यक्तीनाच यथाशिघ्र अनुज्ञेय मदत दिली जाईल याकडे व्यक्तिशः लक्ष देऊन नियंत्रण व पर्यवेक्षण करणे.
- पूरपरिस्थिती ओसरल्यानंतर बाधित गावांचे/कुटुंबांचे पुनर्वसन, वाहून गेलेल्या शेतजमिनीवरील शेतसारा कमी करणे इत्यादी कामाचे नियोजन व पर्यवेक्षण करणे. व मार्गदर्शन करणे.

क) तालुकास्तर : -

- तालुक्यातील नैसर्गिक आपत्ती संबंधीत सर्व कामाचे नियोजन, नियंत्रण , पर्यवेक्षण व अंमलबजावणी याकरिता तहसिलदार जबाबदार राहतील. त्यांची प्रमुख कामे पुढीलप्रमाणे असतील.
- तालुक्यातील सर्व शासकीय विभागाशी समन्वय साधणे व नेतृत्व आणि मार्गदर्शन करून नैसर्गिक आपत्तीवर सामुहिक प्रयत्नाने उपयोजना करणे.
- तहसिल कार्यालयात पूर्णवेळ नियंत्रण कक्ष कार्यान्वित करणे, दिवसाने २४ तास अनुभवी व कार्यक्षम कर्मचाऱ्यांची नियुक्ती करणे व संपर्कयंत्रणा अद्यावत ठेवणे.
- आपादग्रस्त गावांची आणि गावातील आपादग्रस्त / पूरबाधित क्षेत्रातील घरे, कुटुंबे आणि व्यक्ती यांच्या यादया करून संपूर्ण रेकॉर्डची प्रत तहसिल कार्यालयात उपलब्ध ठेवणे.
- गावनिहाय मंडळ अधिकारी, तलाठी, ग्रामसेवक, पोलीस पाटील, कृषीसहायक, आरोग्यसेवक, मुख्याध्यापक, सरपंच, जिल्हापरिषद / पंचायतसमिती सदस्य व अन्य प्रतिष्ठित व्यक्ती यांची दक्षता समिती स्थापन करून, सभा घेवून पूरपरिस्थितीत करावयाच्या कार्यवाहिबाबत जनतेला आगावू माहिती देणे.
- प्रत्येक गावांत २००५ ची महत्तम पूरपातळी दर्शविणाऱ्या खुणा सर्व महत्वाच्या ठिकाणी कायमस्वरूपी राहतील यापध्दतीने मार्किंग करणे.
- दैनंदिन पावसाच्या नोंदी जिल्हा कार्यालयास कळविणे तसेच पाणी साठा नदीची पाणीपातळी , अतिवृष्टी / पुरामुळे घडलेल्या दुर्घटना , जिवित अथवा वित्तहानी , शेती पिकांचे नुकसान याबाबतचे अहवाल दुसऱ्या दिवशी सकाळपर्यंत जिल्हा नियंत्रण कक्षास पाठवणे.
- हवामान विषयक अंदाजाच्या पूर्वसूचना, धोक्याचे ईशारे याबाबतची माहिती सर्व गांवात तात्काळ प्रसारीत करण्यात येईल याची दक्षता घेणे. अफवा पसरविणाऱ्या विरुद्ध कारवाई करणे.
- आपदाकाळात नागरिकांना सुरक्षित स्थळी हलविण्यासाठी गावनिहाय समन्वय अधिकारी तसेच अमलबजावणी कर्मचारी नियुक्त करणे.
- गावनिहाय उपलब्ध बोटी, डोगे, याची माहिती तसेच नावाडी / ढीवर, पुरामध्ये पोहू शकणाऱ्या व्याक्तिची यादी, गावातील डॉक्टर्स, पशुवैद्यक, यांच्या यादया तहसिलस्तरावर उपलब्ध ठेवणे.
- तात्पुरत्या स्थलांतरणासाठी , शिबिरासाठी शाळा , समाजमंदिरे , सभागृहे इत्यादी सार्वजनिक ठिकाणे निश्चित करून ठेवणे. अशा ठिकाणी स्वच्छ पिण्याचे पाणी कोतून उपलब्ध होईल याची माहिती घेवून व्यवस्था करणे.
- पुरबाधित कुटुंबांना सानुग्रह अनुदान अन्नधान्य, व केरोसिन यांचे वाटप, नियमानुसार संयुक्त पथकाद्वारे पंचनामे तात्काळ सुरु करणे.
- अंशतः व पूर्णतः बाधित घरांच्या नुकसानीचे पंचनामे तलाठी, ग्रामसेवक आणि शाखा अभियंता यांच्या संयुक्त पथकाद्वारे करण्याकरिता नियुक्त आदेश निर्मित करणे व पूर ओसरताच वस्तुनिष्ठ पंचनामे व नुकसानीचे मूल्यांकन करून पात्र व्यक्तिला नियमानुसार देय मदत वाटप तात्काळ सुरु करणे. अतिक्रमित घरांच्या स्वतंत्र नोंदी ठेवणे.
- बाधीत शेती पिकांच्या नुकसानीचे पंचनामे तलाठी, ग्रामसेवक व कृषी सहायक यांच्या संयुक्त पथकाद्वारे करण्याकरिता तालुका कृषी अधिकारी यांच्या कार्यालयाकडून आदेश काढणे व तात्काळ पंचनामे पूर्ण करून तालुका कृषी अधिकारी व तहसिलदार यांचा संयुक्त अहवाल पाठवणे.

- पूर बाधीत कुटुंबातील व्यक्ती स्थलांतरीत कुटुंबे व तात्पुरत्या शिबिरातील नागरीकांना पूरेसे स्वच्छ पिण्याचे पाणी, कपडे, खादय पदार्थ , वैद्यकीय मदत व औषधोपचार , जनावरांना चारा इत्यादिच्या उपलब्धतेची खात्री करून घेणे. प्रत्येक शिबिराकरीता संपर्क अधिकारी व विविध विभागातील कर्मचारी यांच्या पूर्णवेळ नेमणूका करणे याकरिता सामाजिक संस्था व दानशुर व्यक्तींचे सहाय घेणे.
- आपदग्रस्त भागात कायदा व सुव्यवस्था अबाधीत राहिल याची दक्षता घेणे.
- जिल्हा नियंत्रण कक्षाशी व क्षेत्रिय अधिका-याशी संपर्क ह्यात :-
- १.पोलिस (कायदा व सुव्यवस्था)-पोलिस निरीक्षक.
- २.अग्निशमक दल-मूख्य अधिकारी.
- ३.एस.टी. वाहतूक -मूख्य वाहतूक अधिकारी.
- ४.सरकारी दवाखाना -वैद्यकीय अधिकारी.व प्राथमिक केंद्रे.
- ५.बी. एस. एन.एल.-एक्सचेंज.

ड) ग्रामस्तर :-

- मंडळ अधिकारी हे मंडळातील सर्व गावामधील आणि तलाठी हा साझातील सर्व गावामधील नैसर्गिक आपत्तीविषयक सर्व कामांचे नियोजन व अंमलबजावणीस जबाबदार राहतील. त्यांची प्रमुख कामे पुढीलप्रमाणे असतील.
- गावनिहाय महत्तम पूर पातळी दर्शक २००५ च्या पुराचे कायमस्वरूपी मार्किंग करून पूर बाधील क्षेत्रातील घरे, कुटुंबे व व्यक्ति तसेच कुटुंबनिहाय जनावरांची संख्या यांच्या यादया तसेच नावा, डोंगे, नावाडी / ढिवर , पूरात पोहणाऱ्या व्यक्ति, डॉक्टर्स यांच्या यादया तहसिलदार यांना सादर करणे.
- गावनिहाय दक्षता पथके कार्यान्वित करून गावकऱ्यांना सभा घेऊन पूर परिस्थितीत करावयाच्या उपाययोजना व घ्यावयाची खबरदारी यांची माहिती देणे.
- पूर्णवेळ मुख्यालयात उपस्थित राहून अधिनस्त सर्व गावातील दैनंदिन घटनांची नोंद घेणे.दुर्घटना , जिवित व वित्त हानी, जनावरांची हानी , पिकांचे नुकसान अतिवृष्टी, पर्जन्यमान, जलाशयातील पाणी साठे, नदीची पाणी पातळी यांची दैनंदिन माहिती तहसिल कार्यालयाच्या नियंत्रण कक्षात सादर करणे.
- हवामान अंदाजाच्या पूर्वसूचना , धोक्याचे इशारे याची माहिती सर्व गावात तातडीने प्रसारीत करणे. पूरप्रवण क्षेत्रातील नागरीकांना अगोदरच सुरक्षितस्थळी हलविणे.
- पूरात अडकलेल्या व्यक्तींच्या सुटकेसाठी स्थानिक नावा / डोंगे यांच्या सहायाने प्रयत्न करणे.
- तात्पुरत्या शिबिरांची ठिकाणे निश्चित करून त्याठिकाणी पाणी व अन्य व्यवस्था करणे. शिबिरातील लोकांकरिता सामाजिक सहकार्यातून तसेच शासकीय अन्नधान्यातून जेवण तयार करून देणे.
- पुरबाधित कुटुंबांचे / घरांचे नियमानुसार संयुक्त पथकाद्वारे पंचनामे करून तहसिलदार यांचे आदेश घेऊन पात्र बाधित कुटुंबांना तातडीने नियमानुसार अन्नधान्य व केरोसिनचे वाटप करणे.
- सानुग्रह अनुदान मिळाप्यास पात्र कुटुंबांची प्रकरणे पंचनाम्यासह तहसिलदार यांना सादर करून मंजूर प्रकरणातील पात्र व्यक्तींना सानुग्रह अनुदानाचे वाटप करणे व हिशेब सादर करणे.

(दोन) पोलीस विभाग :-

- १.पोलिस अधिक्षक.
- २.पोलिस उप अधिक्षक.
- ३.पोलिस निरीक्षक.
- ४.पोलिस उपनिरीक्षक.
- ५.पोलिस पाटिल.

- जिल्हा पोलीस अधिक्षक हे जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्रधिकरणाचे पदसिद्ध सदस्य असून त्यांनी जिल्हयातील पूर परिस्थिती नियंत्रणासंबंधी करावयाच्या कामासंदर्भात विभागाचा "कृती आराखडा व प्रतिसाद योजना" तयार करून त्याची अंमलबजावणी करावी. त्यांची प्रमुख कामे पुढीलप्रमाणे असतील.
- महसुल व अन्य विभागांशी संपर्कात राहून त्यांचे कामात आवश्यक सहाय व सहकार्य पुरविणे.
- आपत्तीपूर्व काळात तसेच आपत्तीदरम्यान आणि आपत्तीनंतर पूरबाधित क्षेत्रात तसेच तात्पुरती शिबिरे आणि मदत वाटपकेंद्र या ठिकाणी कायदा व सुव्यवस्था अबाधित राहिल याची दक्षता घेणे.
- बचावकार्य आणि मदत वाटप कार्यात शायकीय कामात अडथळा करणाऱ्या, अवाजवी हस्तक्षेप करणाऱ्या तसेच अफवा पसरविणाऱ्या आणि जनतेच्या भावना भडकाविणाऱ्या समुह / व्यक्तिविरुद्ध प्रतिबंधात्मक कारवाई करणे.
- पूरप्रवण क्षेत्राकरिता गावनिहाय व तालुकानिहाय संपर्क व अंमलबजाणी अधिकारी नियुक्त करणे.
- जिल्हा तालुका व पोलीस स्टेशन नियंत्रण कक्ष २४ तास कार्यान्वित ठेवणे व आपत्तीविषयक माहिती तातडीने जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या नियंत्रण कक्षास कळविणे.
- जिल्हाधिकार्या मार्फत होमगार्डच्या सेवा उपलब्ध करून त्यांच्या कामावर नियंत्रण व पर्यवेक्षण करणे.
- सैन्यदलाची मदत घेतली गेल्यास त्यांचीशी ताळमेळ साधून बचाव व मदतकार्य तसेच कायदा व सुव्यवस्था राखण्याकामी आवश्यक कार्यवाही करणे.
- पोलीस व होमगार्ड यांची शोध व बचाव पथके स्थापन करून त्यांच्या गावनिहाय नियुक्त्या करणे.
- आपत्ती काळात प्रत्यक्ष शोध व बचाव कार्यात सहभागी होणे.
- आपत्तीच्या ठिकाणी पुराच्या महत्वाच्या ठिकाणी होणारी गर्दी आटोक्यात ठेवणे.
- वाहतुकीचे नियमन करणे, धोकादायक ठिकाणी वाहतूक बंद करणे. धोकादायक ठिकाणी पादचाऱ्यांच्या येण्याजाण्यावर सुध्दा निर्बंध घालणे.
- आपत्तीकाळात आपदग्रस्त भागातील विशेषतःतात्पुरता शिबिरांच्या ठिकाणी अवैदय व्यवसाय / कृत्ये चालणार नाहीत याकडे विशेष लक्ष पुरविणे.
- शोध व बचाव पथकांना आगावू प्रशिक्षण देणे.

(तीन) जिल्हापरिषद :-जि.प.

- १.मूख्य कार्यकारी अधिकारी.
- २.उप मूख्य कार्यकारी अधिकारी .
- ३.गट विकास अधिकारी.
- ४.विस्तार अधिकारी.

५.ग्रामसेवक.

मा.अध्यक्ष जिल्हापरिषद हे जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाचे पदसिध्द सहअध्यक्ष असून मुख्य कार्यकारी अधिकारी , जिल्हा परिषद हे सदर प्राधिकरणाचे सदस्य आहेत त्यांनी जिल्हा परिषदेच्या विविध विभागांच्या कामावर नियंत्रण व पर्यवेक्षण ठेवून आपत्तीविषयक विविध कामांची अमलबजावणी अधिनस्त यंत्रणेकडुन करुन घेणे अपेक्षित आहे त्यानुसार त्यांनी जिल्हापरिषदेचा स्वतंत्र कृती आराखडा तयार करावा. त्यांची प्रमुख कामे पुढीलप्रमाणे असतील.

अ) पाटबंधारे विभाग :-जि.प.

- १.अधीक्षक अभियंता.
- २.कार्यकारी अभियंता.
- ३.उप अभियंता.
- ४.कनिष्ठ अभियंता.

- मान्सूनपूर्व आणि आपत्तीपूर्व काळात सर्व जल साठयांची तांत्रिक तपासणी करुन दुरुस्ती , देखभाल व बळकटीकरणांची कामे पूर्ण करुन घेणे.
- अधिनस्त सर्व जलसाठयांची दैनदिन तपासणी कामी अधिकारी / कर्मचारी नियुक्त करुन जबाबदारी निश्चित करणे.
- सर्व जलसाठयातील दैनिक पाणीसाठयाच्या नोंदी तसेच पूर्ण क्षमतेने भरलेल्या आणि पाण्याचा विसर्ग सुरु असलेल्या जलसाठयांची माहिती जिल्हा नियंत्रण कक्षात पुरविणे.
- जलसाठयातील पाण्याच्या विसर्गामुळे बाधिल होऊ शकणारी घरे व शेती यांच्या मालकांना आवश्यक पूर्व सूचना देणे व त्यांचे नुकसान होणार नाही याची दक्षता घेणे.
- आपत्तीच्या काळात पाण्याच्या पातळिची माहिती /धरणाचे पाणी सोडणार असल्याची माहिती बाधित होणा-या लोकांना व नियंत्रण कक्षास देणे.

ब) सार्वजनिक बांधकाम विभाग (जि.प.)

- १.अधीक्षक अभियंता.
- २.कार्यकारी अभियंता.
- ३.उप अभियंता.
- ४.कनिष्ठ अभियंता

- अधिनस्त सर्व रस्ते,पूल, मोन्या यांची पूर्वतासणी करुन आवश्यक दुरुस्त्या,बळकटीकरण, स्वच्छता करणे.
- अधिनस्त सर्व इमारतीची तपासणी करुन आवश्यक दुरुस्ती, देखभाल करणे.विशेषतः शाळा, दवाखाने समाजमंदिरे इत्यादि सार्वजनिक इमारती सुस्थितीत राहतील आणि अतिवृष्टी / पूर यामुळे क्षतिग्रस्त होणार नाही याकडे लक्ष देणे.
- पुराच्या पाण्यामुळे वाहतुकीस बंद होणारे रस्ते व पूल यांचा दर्शक नकाशा तयार करणे.त्यामध्ये पर्यायी रस्ते दर्शविणे. असे पर्यायी रस्ते तयार करणे.
- रस्ते, पूल यांचे संरक्षक कटडे दुरुस्त करुन घेणे.

- धोक्याच्या ठिकाणी धोकादायक इमारती, मलबा, कचरा, गाळ हटविण्यासाठी आवश्यक यंत्रसामुग्री, साधनसामुग्री व मनुष्यबळ उपलब्ध करून देणे.
- पुरानंतर बाधीत घरांच्या पंचनाम्यासाठी तांत्रिक अधिकारी उपलब्ध करून देऊन वस्तुनिष्ठ मुल्यांकन करून घेणे.

●

क) कृषी विभाग:-जि.प.

- १.जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी
- २.तालुका कृषी अधिकारी
- ३.कृषी सहाय्यक

- जिल्हा अधीक्षक, कृषी अधिकारी यांच्या कार्यालयाशी समन्वय साधून बाधीत शेतीचे पंचनामे करण्याचे काम वस्तुनिष्ठपणे पार पाडणे.
- जिल्हापरिषद योजनांमधून आपदग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत पुरविणे, मार्गदर्शन करणे.

ड) पशुसंवर्धन विभाग (जि.प.) :-

- पूरबाधीत क्षेत्रातील मृत जनावरांच्या मालकांना आवश्यक मदत पुरविणे.
- जनावरांच्या साथरोगांवर नियंत्रण ठेऊन उपचार करणे. त्याकरीता प्रत्येक पूरप्रवण गावाकरीता / क्षेत्राकरिता अधिकारी / कर्मचारी अगोदरच नियुक्त करून जबाबदारी निश्चित करणे.
- आपत्ती काळात प्रत्येक बाधीत गावात पशूचिकित्सा केंद्र सुरु करणे व आपत्तीनंतर जनजीवन पूर्ववत होईपर्यंत त्याठिकाणी विशेष व्यवस्था करणे.
- आवश्यक औषधे, लसी यांचा साठा अगोदरच पुरेशा प्रमाणात उपलब्ध करून ठेवणे.
- पावसाळ्यात होणाऱ्या जनावरांच्या आजाराकरीता लसीकरण व अन्य उपाययोजना पूरप्रवण क्षेत्रात प्रथम प्राधान्याने व काटेकोरपणे राबविणे.
- पूरबाधीत क्षेत्रातील जनावरांना तातडीने चारा उपलब्ध करून देणे व त्यांचे वाटपाची व्यवस्था करणे

इ) आरोग्य विभाग (जि.प.) :-

- १.जिल्हा आरोग्य अधिकारी/जिल्हा शल्य चिकित्सक.
- २.अतिरीक्त जिल्हा आरोग्य अधिकारी.
- ३.वैधकिय अधिकारी(प्राथमिक आरोग्य केंद्र.)

- पूरप्रवण क्षेत्रातील सर्व प्राथमिक आरोग्य केंद्रे, उपकेंद्रे येथे अनुभवी व कार्यक्षम अधिकारी / कर्मचारी पूर्णवेळ उपलब्ध ठेवणे.
- साथीचे रोग, दुषित पाण्यामुळे होणारे रोग तसेच पूर परिस्थितीत घ्यावयाची काळजी याबाबत सर्व पूरबाधीत गावात शिबिरे घेऊन समाजप्रबोधन करणे.
- आवश्यक लसी , औषधे व साधनसामुग्री पुरेशा प्रमाणात आगावू उपलब्ध करून ठेवणे.
- गावनिहाय रुग्णवाहिका निश्चित करून ठेवणे.

- गावनिहाय आरोग्यसेवक, व अन्य प्रशिक्षित कर्मचाऱ्यांच्या नियुक्त्या करून जबादारी निश्चित करून ठेवणे.
- सामाजिक संस्था , खाजगी व्यक्तींचे सहकार्य आवश्यकतेनुसार घेणे.

फ) पाणीपुरवठा व स्वच्छता :-

- महाराष्ट्र जीवनप्राधिकरणाच्या सहकार्याचे व समन्वयातून आपदग्रस्त भागात स्वच्छ , पुरेसे व निर्जंतुक पिण्याचे पाणी पुरविण्याची दक्षता घेणे.
- पिण्याचे पाणीपुरवठ्याच्या सर्व पाणी साठ्यांची दैनंदिन तपासणी व निर्जंतुकीकरण करणे.
- आपत्ती काळात व आपत्ती नंतर ग्रामस्वच्छतेच्या कामाचे नियोजन व अंमलबजावणी करणे.

(चार) जलसंपदा विभाग (राज्य) :-

- कार्यकारी अभियंता पाटबंधारे हे जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाचे पदसिध्द सदस्य असून त्यांनी राज्य शासनाचा जलसंपदा विभाग, जिल्हा परिषद पाटबंधारे विभाग, विदर्भ सिंचन विकास महामंडळ , महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण केंद्रीय जलआयोग व अन्य यंत्रणांच्या कामात समन्वय साधून पूरप्रतिबंध व नियंत्रण उपाययोजनांची कार्यवाही करावयाची आहे. याकरिता त्यांनी जलसंपदा विभागाशी संगंधित कामाचा कृती आराखडा व प्रतिसाद योजना स्वतंत्रपणे तयार करून जिल्हाधिकारी यांना सादर करावी.
- जिल्ह्यातील सर्व प्रमुख जलसाठ्यांची मान्सूनपूर्व व आपत्तीपूर्व तपासणी करून आवश्यक दुरुस्ती , देखभाल व बळकटीकरणाची कामे प्रथम प्राधान्याने पूर्ण करावी.
- प्रमुख जलसाठ्याच्या ठिकाणी जबाबदार अधिकारी / कर्मचारी नियुक्त करून पूर्णवेळ नियंत्रण कक्ष कार्यान्वित ठेवावा.
- प्रमुख जलाशयातील दैनंदिन पाणी साठ्याच्या नोंदी , पर्जन्यमान , नद्यांची पाणी पातळी , जलाशयातील विसर्ग व त्यामुळे नदीच्या पाणी पातळीत अपेक्षित वाढ यांची दैनिक माहिती जिल्हा नियंत्रण कक्षाला कळविणे.
- मध्यप्रदेशातील संजय सरोवर तसेच गोंदिया जिल्ह्यातील पुजारीटोला,कालीसरार , सिरपूर , इटियाडोह , नागपुर जिल्ह्यातील पेंच प्रकल्प येथील जलाशयाचा पाणीसाठा आणि विसर्ग यांची दैनंदिन माहिती घेऊन त्यामुळे भंडारा जिल्ह्यात वैनगंगा अथवा तिच्या उपनद्यांच्या पाणी पातळीचा अपेक्षित वाढ व लागणारा कालावधी यांची माहिती दररोज जिल्हा नियंत्रण कक्षास देणे.
- पूर परिस्थिती उद्भवल्यास पूर ओसरेपर्यंत सर्व महत्वाच्या ठिकाणांच्या पाणी पातळीची सतत २४ तास लक्ष ठेवून दर २ तासांनी प्रमुख ठिकाणांच्या पाणी पातळीची आकडेवारी तसेच बाधीत क्षेत्राची संभाव्यता याची माहिती जिल्हा नियंत्रण कक्षास देणे.
- पूर प्रतिबंधक उपाय योजना तसेच पूराच्या वेळी आवश्यक उपाय योजनाबाबत जिल्हाधिकाऱ्यांना तांत्रिक सहाय्य व सल्ला देणे.
- सप्टेंबर.२००५ च्या पूराच्या संदर्भात जिल्ह्यातील सर्व बाधीत गावांचे निळ्या पट्ट्यातील व लाल पट्ट्यातील क्षेत्र निश्चित करून देणे. व त्याठिकाणी लावावयाच्या प्रतिबंधात्मक तरतुदींची माहिती संबंधित विभाग आणि स्थानिक स्वराज्य संस्थांना देणे.

(पाच) सार्वजनिक बांधकाम विभाग (राज्य) :-

- कार्यकारी अभियंता सार्वजनिक बांधकाम हे जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाचे पदसिद्ध सदस्य असून त्यांनी जिल्हा परिषदेचा बांधकाम विभाग, नगर परिषदा, राष्ट्रीय महामार्ग विभाग व अन्य शायकिय यंत्राणांशी संपर्क व समन्वय साधून पूर प्रतिबंध नियंत्रण तसेच पुनर्वसन व मदतकार्य विषयक कामांची त्यांच्याशी संबंधित जबाबदारी पार पाडावयाची आहे. याकरीता त्यांनी बांधकाम विभागाशी संबंधित कामांचा स्वतंत्र कृती आराखडा व प्रतिसाद योजना तयार करून जिल्हाधिकारी यांना सादर करावा.
- आपत्तीपूर्व काळात जिल्ह्यातील महत्वाचे रस्ते, पूल, सार्वजनिक शासकिय इमारती यांची तपासणी , दुरुस्ती व देखभाल करणे.
- पूर बाधित क्षेत्रातील तात्पुरत्या इमारतीकरिता निश्चित केलेल्या इमारतीची विशेष तपासणी करून सुस्थितीत ठेवणे.
- तात्पुरते निवारे उभारण्याची आवश्यकता भासल्यास आवश्यक असणारी जागा व निधी निश्चित करणे. १० कुटुंबांच्या निवाऱ्याकरिता आदर्श प्लॅन व अंदाजपत्रक तयार करून जिल्हाधिकाऱ्यांची पूर्व मंजूरी घेऊन ठेवणे, आवश्यक साहित्य उपलब्ध करून ठेवणे आणि जिल्हाधिकारी यांचे कडून आदेश प्राप्त होताच कमीत कमी वेळात असे निवारे उभारून देण्याचे नियोजन करणे.
- हवाई दल व उच्च पदस्थांच्या भेटीकरिता आवश्यकतेनुसार अल्प कालावधीच्या सूचनेनंतर हेलीपॅड , पोहोच रस्ते तयार करून देणे.
- शोध , बचाव आणि मदतकार्य तसेच पुनर्वसन विषयक कामाकरिता आवश्यकते नुसार यंत्रसामुग्री, जे.सी.बी.बुलडोजर, ट्रक ट्रॅक्टर, साधनसामुग्री व मनुष्यबळ पुरविणे अशा उपलब्ध साहित्याची यादी तयार करून अतिरिक्त यंत्रसामुग्री / साहित्य शासकिय, निमशासकिय अथवा खाजगीरित्या मिळविण्याच्या कामाचे नियोजन करणे.
- पूर ओसरल्यानंतर बाधित घरांचे पंचनामे व वस्तुनिष्ठ मुल्यांकन करण्याकरिता उपअभियंता, शाखा अभियंता व तांत्रिक कर्मचारी यांच्या सेवा उपलब्ध करून देणे.

(सहा) जिल्हा शल्य चिकित्सक :-

- जिल्हा शल्य चिकित्सक हे जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाचे पदसिद्ध सदस्य असून त्यांनी जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद तसेच सहायक आयुक्त अन्न व औषध प्रशासन आंतरराष्ट्रीय रेडकासची भंडारा शाखा तसेच खाजगी डॉक्टर व निमवैदयकिय संस्था याचेशी संपर्क व समन्वय साधून आपत्तीपूर्ण, आपत्कालीन आणि आपत्ती नंतरच्या आरोग्य विषयक कार्यक्रमाची आखणी करून त्या संदर्भातील स्वतंत्र कृती करावी. सदर आराखड्याची एक प्रत जिल्हाधिकारी यांना द्यावी.
- पूर बाधित गावांतील आरोग्य सुविधांचा आढावा घेऊन गांव निहाय वैदयकिय आणि निमवैदयकिय अधिकारी / कर्मचारी, औषधे, साधन सामुग्री यांची व्यवस्था करणे.
- बाधित गांवनिहाय आरोग्य पथके स्थापन करून जबाबदारी निश्चित करणे.
- आपत्तीपूर्व काळात अतिवृष्टी, पूर परिस्थिती दरम्यान उद्भवणारे आजार, घ्यावयाची दक्षता व उपाय योजना साथरोग नियंत्रण याबाबत जनतेचे प्रबोधन करणे. शिबीरे घेणे, प्रसार माध्यमांमार्फत प्रसिध्दी देणे, लोकसहभाग मिळविणे.
- आपत्ती काळात स्थलांतरित केलेल्या सर्व नागरीकांची दैनंदिन आरोग्य तपासणी करणे व आवश्यक उपचार करून वैदयकिय सल्ला देणे.
-

(सात) कृषी विभाग : जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी यांनी जिल्हा परिषद कृषी विभागाशी समन्वय साधून कृषी विभागाचा आपत्कालीन आराखडा व कृती योजना तयार करावी. त्यांची प्रमुख कामे पुढीलप्रमाणे राहतील

- हवामानाचा अंदाज , अतिवृष्टी, अल्पवृष्टी इत्यादी बाबी विचारात घेवून शेतकऱ्यांचे होणारे संभाव्य नुकसान टाळण्याच्या दृष्टीने पूरप्रवण क्षेत्रात पीक नियोजनाबाबत मार्गदर्शन करणे.
- शेतीपिकांच्या नुकसानीचे सर्वेक्षण व पंचनामे करण्याकरीता कृषी सहायकांच्या नेतृत्वाखाली तलाठी व ग्रामसेवक यांचा समावेश असलेली पथके स्थापन करणे.
- पूर ओसरल्यानंतर तात्काळ नुकसानग्रस्त शेतीचे सर्वेक्षण व पंचनामे करून ५० टक्के पेक्षा जास्त व कमी नुकसानीची खातेदारनिहाय व पिकनिहाय माहिती तयार करून अहवाल जिल्हाधिकाऱ्यांमार्फत कृषी आयुक्तालयास पाठविणे.
- शासनाच्या धोरणानुसार बाधित शेतकऱ्यांना मदतीचे वाटप करणे.
- चारापिकांचे नियोजन करून आपत्तीकाळात आपदग्रस्त भागात चारा उपलब्ध करून देणे.

(आठ) मत्स्यव्यवसाय विकास विभाग : जिल्हा मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी यांनी त्याचे अधिनस्त यंत्रणेमार्फत खालीलप्रमाणे कामे पार पाडावयाची आहेत.

- आपत्तीची पूर्वसूचना मिळताच जिल्हाधिकाऱ्यांच्या निर्देशानुसार आवश्यक तेथे त्यांच्या विभागाच्या बोटी तसेच स्थानिक डोंगे उपलब्ध करून लवकरात लवकर पोहोचते करणे.
- स्थानिक नावाडी / ढिवर यांच्या सेवा उपलब्ध करून देणे.

(नऊ) वन विभाग :

- आपदग्रस्त भागातील शोध, बचाव, मदत व पुनर्वसन कामासाठी आवश्यकतेनुसार बाबू, लाकूड इ. उपलब्ध करून देणे.
- वनक्षेत्रातील हिरवा चारा उपलब्ध करून देणे.

रेल्वे स्टेशन व्यवस्थापक:-

रेल्वे पोलिसामार्फत गर्दीवर नियंत्रण ठेवणे.

अदयावत माहिती सातत्याने प्रवाश्यांना देण्याची व्यवस्था करून

(अ) रेल्वे वेळापत्रक (ब) करत असलेल्या उपाययोजना

रेल्वे रूळावर साठवलेल्या पाण्याच्या पातळिवर लक्ष ठेवणे.

प्रवाशांची माहिती व पर्यायी वाहतूक याबाबत तहसिलदार हयांच्याशी समन्वय ठेवणे.

रेल्वे स्थानकावर प्रवांशासाठी तात्काळ अन्न व पाण्याची व्यवस्था करणे.

अपघाताबाबत रेल्वे रुग्णालय ,जवळचे रुग्णालय येथे उपचार देणे.

दहा) नगरपरिषदा : नगरपरिषदेचे मुख्याधिकारी हे आपत्तीकाळात शहराची स्वच्छता , पाणीपुरवठा व नागरी सुविधांकरिता जबाबदार राहतील. त्यांची प्रमुख कामे खालीलप्रमाणे आहेत.

- शहरातील नाल्यांची सफाई व कचऱ्यांची विल्हेवाट लावणे, बुजलेली गटारे / नाल्या साफ करून साचलेले पाणी प्रवाहित करणे याकरिता मान्सूनपूर्व विशेष मोहिम घेणे व मान्सूनकाळात सातत्याने स्वच्छता राहिल याची दक्षता घेणे.
- आपत्तीकाळात अग्निशामक यंत्रणेमार्फत शोध व बचावकार्यात प्रत्यक्ष सहभाग घेणे.
- शहरातील मदत शिबीरातील स्थलांतरीत नागरिकांना स्वच्छ व निर्जंतूक पुरेसे पिण्याचे पाणी उपलब्ध करून देणे, फिरती शौचालये / तात्पुरत्या स्वच्छतागृहांची व्यवस्था करणे व शिबीर परिसरात स्वच्छता राखणे.
- लोकप्रतिनिधी व नागरी सहकार्यातून स्थलांतरीत नागरिकांना चांगले शिजवलेले अन्न, दुध, फळे , बिस्कटे , औषधे , कपडे, संसारोपयोगी वस्तू इत्यादी उपलब्ध करून देण्यासाठी प्रयत्न करणे व अशा मदतीचे जिल्हा पुरवठा अधिकाऱ्यांच्या नियंत्रण व मार्गदर्शनाखाली वाटप करणे.
- पूरपरिस्थितीत पाणीपुरवठा बंद पडल्यास जनतेस टॅकरद्वारे पाणीपुरवठा करण्यासाठी अतिरिक्त आगावू व्यवस्था करून ठेवणे.
- पूर ओसरल्यानंतर यथाशिघ्र पाणीपुरवठा सुरु करणे , पाण्याच्या निर्जंतुकीकरणावर विशेष लक्ष देणे, यंत्रसामुग्री दुरुस्ती व देखभालीसाठी विशेष तंत्रज्ञांच्या सेवा अगोदरच उपलब्ध करून ठेवणे.
- पूरानंतर पूरग्रस्त भागातील रस्त्यांना दुरुस्तीची कामे तातडीने सुरु करणे.
- नागरी क्षेत्रातील नुकसानग्रस्त घरे, बाधित कुटुंबांचे वस्तुनिष्ठ सर्वेक्षण होण्याच्या दृष्टिने पुरादरम्यानच सर्व पूरबाधित भागाचे व्हिडीओ चित्रिकरण करून ठेवणे व वस्तुनिष्ठ पंचनामे करण्याकरिता कार्यक्षम अधिकारी , कर्मचारी उपलब्ध करून देणे.

(अकरा) महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी :

- १.अधीक्षक अभियंता.
- २.कार्यकारी अभियंता.
- ३.उप अभियंता.
- ४.कनिष्ठ अभियंता.

पूराची पूर्वसूचना / धोक्याची सूचना मिळताच पूरप्रवण क्षेत्रातील विद्यूत पुरवठ्यामुळे कोणतीही दुर्घटना घडू नये यासाठी विशेष पथके नियुक्त करून सतत पर्यवेक्षण ठेवणे व आवश्यक उपाययोजना करणे.

- पूरग्रस्त भागातील नागरीकांच्या तक्रारींना , मागण्यांना तात्काळ प्रतिसाद देणे व अडचणीचे निसकरण करणे.
- आपत्तीकाळात सर्व कार्यालयात नियंत्रण कक्ष स्थापन करून २४ तास कार्यान्वित ठेवणे. तेथील दूरध्वनी क्रमांकाना व्यापक प्रसिध्दि देणे.
- विजपुरवठा खंडीत झाल्यास तो पूर्ववत चालू होण्यास किती वेळ लागेल याची माहिती वेळोवेळी प्रसिध्द करणे.

(बारा) महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ (S.T.) :

पूराची पूर्वसूचना मिळताच आपत्तीप्रवण भागातील नागरीकांच्या स्थलांतरणासाठी विशेष बसगाड्या उपलब्ध करून देणे.

- बचावकार्यासाठी आवश्यकतेनुसार टायर टयूंब,जे.सी.बी./क्रेन/पोकलन/डंपर/बसइ. उपलब्ध करून देणे.

(तेरा) सहाय्यक प्रादेशिक परिवहन अधिकारी (A.R.T.O)

- आपत्तीकाळात जिल्हाधिका-यांच्या मागणीनुसार खाजगी वाहने तसेच बुलडोझर, जेसीबी इ. यंत्रसामुग्री अल्पावधीत अधिग्रहित करून उपलब्ध करून देणे.
- चालू व खंडित रेल्वे,रस्ते इ. च्या वाहतुकीबाबत माहिती प्राप्त करून जिल्हाधिकाऱ्यांना देणे.

(चौदा) जिल्हा माहिती अधिकारी :-

- आपत्तीपूर्व झालेले नुकसान , शोध व बचावकार्य , मदतकार्य, तात्पुरती शिबिरे , उच्चपदस्थांच्या भेटी इ. बाबतची वस्तुनिष्ठ माहिती प्रसिध्द करणे . महत्वाच्या प्रसंगांची छायाचित्रे, ध्वनीचित्रफिती तयार करणे.
- शासन व प्रशासनविरोधी प्रसारित / प्रकाशित होणारी विपर्यस्त निराधार व दिशाभूल करणारी वृत्ते / बातम्या, माहिती तसेच अफवा याबाबत संबंधित विभाग आणि जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडून अचूक माहिती / खुलासा घेवून अशा वृत्ताचे खंडन प्रसिध्द करणे.
- शासन व प्रशासन यांचेकडून होणाऱ्या प्रयत्नांना व करण्यात येणाऱ्या उपाययोजनांना सकारात्मक प्रसिध्द देवून जनसहभाग वाढविण्याचा प्रयत्न करणे.
- मुख्यमंत्री सहायता निधीस सढळहस्ते मदत करण्याचे आवाहन प्रसिध्दपत्रकांद्वारे करणे. प्राप्त मदतीची माहिती प्रसिध्द करणे.

(पंधरा) जिल्हा क्रिडा अधिकारी आणि शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक व माध्यमिक)

- जिल्हयातील क्रिडा व युवक मंडळे, स्वयंसेवी संस्था इ.मार्फत प्रशासनास स्वयंसेवक उपलब्ध करून देणे.
- शाळा व महाविद्यालयातील एन.सी.सी. आणि एन.एस.एस. पथकांशी आगावू संपर्क साधून त्यांचेकडून शोध, बचाव, मदतकार्य, स्वच्छता, पुननिर्माण, वाहतूक व्यवस्था इत्यादी कामाकरिता प्रशासनास सहकार्य उपलब्ध करून देणे.

(सोळा) जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था :

- सहकारी संस्थांच्या माध्यमातून मदतकार्य व पुननिर्माण कार्याकरिता आर्थिक व वस्तुरुपाने मदत मिळविणे.
- तात्पुरत्या शिबीरातील स्थलांतरीतांसाठी जीवनावश्यक वस्तू उपलब्ध करून देण्यासाठी प्रसन्न करणे. विशेषतः दूध , भाजीपाला ,फळे उपलब्ध करून देण्यासाठी प्रयत्न करणे व जिल्हा पुरवठा अधिकाऱ्यांच्या नियंत्रणाखाली वाटप करणे.

(सतरा) अधिक्षक राज्य उत्पादन शुल्क :

- आपत्तीकाळात आपदग्रस्त भागात आणि तात्पुरत्या शिबिरांच्या ठिकाणी दारू आणि अन्य मादक पदार्थांच्या विक्रीवर / उपलब्धतेवर निर्बंध घालणे व अवैध कृत्यांस प्रतिबंध करून कायदा व सुव्यवस्था अबाधित राखण्यास मदत करणे. याकरिता विशेष तपासणी पथके कार्यान्वित करणे.

(अठरा) दूरसंचार विभाग (BSNL) :

- पूरप्रवण क्षेत्रातील संपर्कयंत्रणा अदयावत ठेवणे , पुरामुळे दूरध्वनी सेवा खंडीत होणार नाही याची विशेष दक्षता घेणे.
- पूरग्रस्त भागातील नागरीकांच्या तक्रारीना , मागण्यांना तात्काळ प्रतिसाद देणे व अडचणीचे निराकरण करणे.
- आपत्तीकाळात जिल्हा नियंत्रण कक्ष, सर्व तालुका नियंत्रण कक्ष, पोलीस विभाग, स्थानिक स्वराज्य संस्था व सर्व महत्वाच्या शासकिय कार्यालयाचे दूरध्वनी तसेच टोल फ्री क्रमाकांच्या कार्यान्वित राहतील यासाठी विशेष तंत्रज्ञांची नियुक्ती करणे

(एकोणीस) भूमी अभिलेख विभाग :

- पूर ओसरल्यानंतर पुरामुळे वाहून गेलेल्या तसेच गाळामुळे भर पडून तयार झालेल्या शेतजमीनीचे सर्वक्षण व मोजणी करून जमीन महसूल अधिनियमातील तरतुदीनुसार शेतसारा कमी अथवा जास्त करण्याचे प्रस्ताव तहसिलदारांमार्फत जिल्हाधिकाऱ्यांना सादर करणे.

(विस)गृहरक्षक दल/होमगार्ड :-

- आपत्तीच्या ठिकाणी बध्याच्या गर्दीस नियंत्रित करणे,गाड्याची गर्दी नियंत्रित करणे वाहतूकची व्यवस्था लावण्यासाठी पोलिस प्रशासनास मदत करणे.
- आपत्तीच्या काळात शोध व सोडवणूकचे कार्य करणे.
- जनजिवन सुरळित होण्याकरिता जनतेस मदत करणे.

(एकविस)रेल्वे स्टेशन व्यवस्थापक:-

- रेल्वे पोलिसामार्फत गर्दीवर नियंत्रण ठेवणे.
- अद्यावत माहिती सातत्याने प्रवाश्यांना देण्याची व्यवस्था करणे
(अ) रेल्वे वेळापत्रक (ब)करत असलेल्या उपाययोजना
 - रेल्वे रुळावर साठवलेल्या पाण्याच्या पातळीवर लक्ष ठेवणे.
 - प्रवाशांची माहिती व पर्यायी वाहतूक याबाबत तहसिलदार हयांच्याशी समन्वय ठेवणे.
 - रेल्वे स्थानकावर प्रवाशांसाठी तात्काळ अन्न व पाण्याची व्यवस्था करणे.
 - अपघाताबाबत रेल्वे रुग्णालय ,जवळचे रुग्णालय येथेउप

(बाविस)स्वयंसेवी संस्था:-

स्त्रि -पूरुष मंडळे/ समाज कार्यकर्ते -स्वयंसेवक MSW/NCC/NSS/NYC:-

- *आपत्तीच्या काळात सरकारी यंत्रणा,ग्रामसुरक्षा दल, ऐच्छिक व्यक्ती,बचाव पथक,प्रतिष्ठीत व्यक्ती,सोबत योग्य समन्वय साधून शोध व बचाव ,मदत व पुनर्वसन निवारण कार्यात मदत करणे.
- *आपत्ती मुळे जखमी झालेल्या लोकांवर उपचार करून त्यांच्यात आपूलकिची भावना निर्माण करून मानसिक आधार देणे.
- *आलेल्या आपत्ती मध्ये गावकरी, विरोधी पक्ष नेते,हयांच्याकडून आक्रोश होणार नाही याची दक्षता घेणे.व परिस्थिती आटोक्यात आणून मदत कार्य करणे.

(तेविस)लोकप्रतिनीधी:-

- * लोकप्रतिनीधींनी सरकारी यंत्रणा व लोकांशी सकारात्मक समन्वय साधवा.
- *उपलब्ध साधन सामग्रीचा वापर करून आपत्तीची तिब्रता कमी करावी.

(चोविस) अग्निशामक दल:-

- *बाधित क्षेत्रात अडकलेल्याची सूटका करणे.
- *रुग्णालयात स्थलांतरित करणे.व विद्यूत पूरवटापासून सुरक्षा करणे.वाहतूक मोकळी करणे.

*नियंत्रण कक्षाशी समन्वय साधने.

(पंचविस)पूरनियंत्रण केंद्रिय जलआयोग :

*आपत्तीच्या काळात पूराच्या वेळी संबधित कार्यालयाला पूरनियंत्रणा विषयी माहिती देने.

*जिल्हा नियंत्रण कक्षाशी संपर्क साधने.

वरीलप्रमाणे विविध शासकिय आणि निमशासकिय यंत्रणांकडे पूरासंबंधी आपत्ती व्यवस्थापन आणि नियोजनासंदर्भातील कामे सोपविण्यात आली असून सुरुवातीस नमुद केलेले उदिदष्टय साध्य करण्यासाठी सामुहिक प्रयत्नांची आवश्यकता आहे.

जिल्हयातील सर्व शासकिय विभागातील अधिकाऱ्यांनी जून ते सप्टेंबर या कालावधीत पूर्णवेळ मुख्यालयात उपस्थित रहावे व अपवादात्मक परिस्थितीत मुख्यालय सोडावयाचे झाल्यास आपल्या विभागप्रमुखांना आणि विभागप्रमुखांनी जिल्हाधिकारी यांना मुख्यालय सोडण्यापूर्वी लेखी कळविण्याची दक्षता घ्यावी. तसेच त्यांच्या गैरहजेरीच्या काळात त्यांची कामे पार पाडण्याकरिता जबाबदार अधिका-यावर जबाबदारी सोपवून त्याचे नाव व संपर्क दूरध्वनी क्रमांक कळवावेत.

अनेक विविध आपत्ती व्यवस्थापन योजना

भुंकंप, पुर, अतिवृष्टी, वीज, वादळ, साथीचे रोग , औद्योगिक व रासायनिक अपघात, रस्ते अपघात आणि आगीचा समावेश काही आपत्ती मोठया भु.भागावर होत असतात. त्यामध्ये मोठया प्रमाणावर जिवीत, वित्त हानी करतात. यापैकी कोणत्याही आपत्तीवर नियंत्रण करणसाठी मोठया प्रमाणावर सुविधांची व मनुष्यबळाची आवश्यकता असते.

पुरपरिस्थिती उदभवल्यास जिवितहानी होवू नये तसेच वित्तहानीचे प्रमाण कमीतकमी असावे आणि पूरबाधित नागरिकांना मदत व आधार देवून त्यांचे जीवन पूर्ववत करण्यास मदत करणे यादृष्टीने प्रशासनाने प्रयत्न करणे आवश्यक आहे. यासाठी सर्वच शासकिय विभागांच्या अधिकारी व कर्मचारी यांनी कर्तव्यभावनेने व सामाजिक जाणीव ठेवून आपले कर्तव्य मनःपूर्वक पार पाडावे असे मी आवाहन करीत आहे.

(श्री.संचिन्द्र प्रताप सिंह)

**जिल्हाधिकारी तथा अध्यक्ष
जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण
भंडारा**

दिनांक- १ जुन, २०१२

परिशिष्ट - १

पुरादरम्यान काय करावे व काय करू नये

पूर ही एक धोकादायक आणि प्रचंड नुकसान घडवून आणू शकेल अशी नैसर्गिक आपत्ती आहे. काही वेळा पूर मंदगतीने वाढत जातो तर काही वेळा अचानक पूर उदभवतो. काही पूर झटकन ओसरता तर काही वेळा पूर ओसरण्यास बराच काळ अगदी काही दिवसांचा कालावधीसुद्धा लागू शकतो.

नद्यांच्या पाणलोट क्षेत्रात झालेला पाउस / धरणांतून सोडण्यात येणारे पाणी तसेच पाणीसाठ्यांमुळे निर्माण होणारा प्रतिरोध / बँक वॉटर यापैकी एक या अनेक घटकांच्या एकत्रित परिणामातून पूर उदभवत असतो. त्यामुळे पुरासंदर्भात पुढील बाबी प्रत्येकाने लक्षात ठेवणे अत्यंत आवश्यक आहे.

- फक्त आपल्या गावात , परिसरात झालेल्या पावसावरून पूर येईल अथवा नाही याचा अंदाज बांधणे चुकीचे आहे ते लक्षात ठेवावे.
- यापूर्वीच्या पूरांची पातळी किंवा पाण्याच्या पातळीच्या वाढीचा वेग यावरून पूरपातळी वाढेल/वाढणार नाही असे अंदाज बांधू नयेत. प्रशासनाकडून, जिल्हा व तालुका नियंत्रण कक्षामधून अचूक माहिती मिळवावी.
- पुराची शक्यता वाटल्यास किंवा धोक्याचा इशारा मिळताच संभाव्य बाधित क्षेत्रातील नागरीकांनी तात्काळ सुरक्षीत स्थळी स्थलांतर करावे. वेळ असल्यास घरातील मौल्यवान साहित्य बरोबर न्यावे.
- प्रशासनाकडून, शोध व बचाव पथकांकडून आपणास स्थलांतरीत होण्याची विनंती करण्यात येत असल्यास विरांध करू नये. पूर येणार नाही / वाढणार नाही अशा गैरसमजात राहू नये. आपल्यापेक्षा व्यापक आणि अचूक माहिती प्रशासनास प्राप्त होत असते याची जाणीव ठेवावी व आपल्या कुटुंबाची सुरक्षा सर्वाधिक महत्वाची असल्याने प्रशासनास सहकार्य करावे.
- पुराबाबत अधिकृत शासकिय माहितीवरच विश्वास ठेवा, अफवांवर विश्वास ठेवू नये. अफवा पसरविणा-या समाजकटकांची माहिती तात्काळ प्रशासनास द्यावी.
- पुरामध्ये अडकल्यास / वेढले गेल्यास घाबरून जावू नये, उद्दिग्ण होवू नये व दुसऱ्यांना घाबरवू नये. त्यामुळे प्रश्न सुटणार नाही. आपल्या सुटकेसाठी बाहेरून प्रशासन प्रयत्नांची पराकाष्ठा करीत असते हे ध्यानात ठेवावे.
- पूरक्षेत्रातून प्रवास करीत असल्यास लवकरात लवकर सुरक्षित दिशेने बाहेर पडावे. पूलावरून पाणी वाहात असताना पूल ओलाडू नयेत. वाहन पाण्यात अडल्यास त्वरीत वाहनातून बाहेर पडावे.
- पुराच्या पाण्यात उतरू नये, मुलांना खेळू देवू नये. पुरामुळे नदीच्या / प्रवाहाच्या काठाच्या जमीनीची घसरण / भूस्खलन धोकादायक असते त्यामुळे प्रवाहांच्या किनाऱ्यांपासून दूर रहावे.

- रहदारीसाठी बंद केलेल्या रस्त्याने कोणत्याही कारणाने प्रवास करण्याचा प्रयत्न करुन नये.
- महत्वाचे रस्ते, पूल, घाट याठिकाणी पूर पाहण्यासाठी गर्दी करु नये, शिस्तचे पालन करावे. गर्दीच्या नियोजनासाठी प्रशासनावर अतिरिक्त ताण पडतो याची जाणीव ठेवावी.
- पूरपरिस्थिती उदभवताच घरातील पाणी, खादयपदार्थ, भाजीपाला, दुध इ.चा काटकसरीने वापर करावा. जमल्यास अतिरिक्त साठा करावा.
- पाणी गाळून व उकळून घ्यावे. आरोग्यविषयक दक्षता घ्यावी.
- पूराचे पाणी कमी व्हायला लागले तरीही पुराचा धोका संपत नाही. प्रशासनाकडून धोका टळल्याची खात्री पटल्याशिवाय घरात प्रवेश करण्याची घाई करु नये.
- पूरबाधित घरात पूर ओसरल्यानंतर प्रवेश करण्यापूर्वी भिंती, छत, दरवाजे , खिडक्या यांची तपासणी करुन त्या सुस्थितीत असल्याची खात्री झाल्यासच प्रवेश करावा.
- मातीचा भाग, दलदल यामधून चालत जाताना, वाहने नेताना जमीन पूरेशी टणक असल्याची खात्री करुन घ्यावी. पुराच्या पाण्याबरोबर गाळ, माती, झाडे-झुडुपे तसेच साप, विंचू इ.विषारी प्राणी वाहात येण्याची शक्यता असते. त्यापासून सावधगिरी बाळगावी.
- आपल्या घराची व परिसराची स्वच्छता पूर ओसरताच सुरु करावी. ही जबाबदारी फक्त स्थानिक स्वराज्य संस्था प्रशासनाची आहे असे न मानता आपत्कालीन परिस्थितीचा विचार करुन सक्रीय सामाजिक योगदान दयावे.
- पुरामूळे झालेल्या नुकसानीची अचूक, वस्तुनिष्ठ आणि खरीखुरी माहिती प्रशासनास दयावी. खोट्या माहितीच्या आधारे मदत लाटण्याचा प्रयत्न करणाऱ्याविरुद्ध शासनाच्या फसवणुकीचे गुन्हे दाखल होवू शकतात असे करणा-यांची माहिती प्रशासनास दयावी.
- पूरबाधित कुटुंबाना मानवतेच्या भावनेतून व सामाजिक जाणिवेतून यथाशक्ती मदत करावी.

.....

भंडारा जिल्ह्यात नेहमीच पुराचा प्रश्न असतो. जवळ जवळ सर्व तालुक्यात व सर्व नद्यांच्या काठावर पुर प्रवर्तक खेडे आहेत. भंडारा जिल्ह्यात प्रमुख नदी वैनगंगा आहे. ही नदी मध्यप्रदेशातील छिंदवाडा व बालाघाट जिल्ह्यातून तसेच नवनिर्मित गोंदिया जिल्ह्यातून भंडारा जिल्ह्यात वाहत येवून चंद्रपुर जिल्ह्यात वाहते. याशिवाय 1) सुरनदी 2) बावनथडी नदी 3) चुलबंद नदी 4) कन्हान नदी अशा एकूण 5 नद्या वाहतात.

वैनगंगा नदीचे काठावर 102 गांवे असून इतर नदी काठावरील 54 असे एकूण 156 गांवे नदीकाठावरील आहेत.

वैनगंगा नदी :- तालुका-भंडारा-31 गांवे, पवनी -34 गांवे, तुमसर -15 गांवे, मोहाडी- 11 गांवे, लाखानदुर 11 गांवे
असे एकूण 102 गांवे

चुलबंद :- लाखनी-11, लाखानदुर-17, साकोली-2 :- एकूण 30 गांवे

सुरनदी :- भंडारा-5 व मोहाडी- 6 :-एकूण 11 गावे

कन्हान नदी :- भंडारा तालुका - 4 गांवे

बावनथडी नदी :- तुमसर :- 9 गांवे

नदी काठावरील गांवे :- 156 वैनगंगा -102, चुलबंद -30, सुर -11, कन्हान - 4, बावनथडी - 9

अतिवृष्टीमुळे नदी/नाले यांचे पाण्याची पातळी वाढल्यामुळे तसेच मध्यप्रदेशातील संजय सरोवर /डुडीघाट धरणातील पाणी सोडल्यामुळे तसेच गोंदिया जिल्हयातील पुजारीटोला, सिरपुर,कालीसराड,इटियाडोह इत्यादी धरणातील पाणी सोडण्यात आल्यामुळे वरील नमूद केलेल्या नद्यांचे पाण्याची पातळी अचानक वाढून जिल्हयात पुरपरिस्थिती निर्माण होते

अतिवृष्टीबाबत पुर्वसूचना संचालक, एरिया सायक्लोन वार्निंग सेंटर (हवामानखाते) कुलाबा, मुंबई व नागपुर तसेच मा. आयुक्त, नागपुर विभाग, नागपुर व केंद्रीय जल आयोग लोयर गोदावरी डिव्हीजन हैद्राबाद पुर्वानुमान केंद्र, भंडारा यांचेकडून प्राप्त होते.

संभाव्य पुराबाबत माहिती जिल्हयाधिकारी बालाघाट (संजय सरोवर मधील पाणी सोडल्याबाबत) केंद्रीय जल आयोग लोयर गोदावरी डिव्हीजन हैद्राबाद पुर्वानुमान केंद्र भंडारा व बिनतारी संदेश यंत्रणा वैनगंगा खोरे, पाटबंधारे विभाग, भंडारा यांचेकडून प्राप्त होते. प्राप्त पुर्वसूचनेनुसार अतिवृष्टी व संभाव्य पुरजन्य परिस्थितीबाबत पुर्वसूचनेद्वारे सतर्कतेचा/धोक्याचा इशारा जिल्हा पोलीस अधिक्षक, मुख्य कार्यकारी अधिकारी जि.प., उपविभागीय अधिकारी, तहसिलदार (सर्व) व मुख्याधिकारी नगर परिषद भंडारा/ तुमसर/ पवनी याना देण्यात येवून सुरक्षितेच्या दृष्टिने संरक्षणाच्या सर्व उपाययोजना करण्याचे निर्देश देण्यात येतात.

जून ते सप्टेबर या कालावधीत नैसर्गिक आपत्तीमुळे होणारी जिवित व मालमत्तेची हानी टाळणेचे दृष्टिने तसेच आपत्तीच्या कालावधीत करावयाच्या मदत कार्यासाठी नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणार्थ पुरनियंत्रणाच्या संदर्भात भंडारा जिल्हा आकस्मिक योजना कृती आराखडा तयार करण्यात येवून दरवर्षी जिल्हास्तरावर जिल्हा समन्वय समिती व तालुका स्तरावर तसेच पुरसंवेदनशील गावात गावपातळीवर समन्वय समिती स्थापन करण्यात येवून पुरपरिस्थिती योग्य प्रकारे हाताळण्यात येते. पुरपरिस्थिती हाताळण्याकरीता, स्थलांतरीत कुटुंबाचे निवास, पाणी व भोजनाचे व्यवस्थापन करीता सेवाभावी संस्थाची / मंडळाची मदत घेण्यात येते.

जिल्हाधिकारी कार्यालयातील नियंत्रक अधिकारी तसेच नियंत्रण कक्षातील दुरध्वनी क्रमांक

क्र.	अधिकारी / कार्यालयाचे नांव	कार्या.दुरध्वनी	निवास दुरध्वनी
१	जिल्हाधिकारी भंडारा	२५४५५५, २५४७७७	२५४६६६
		फॅक्स क्र.२५२३१२	सॅटेलाईट दुरध्वनी क्र.८२१/२२
२	अपर जिल्हाधिकारी	२५४२८९	सॅटेलाईट दुरध्वनी क्र.८२१/२५
३	निवासी उपजिल्हाधिकारी	२५२३४६, २५२२०५	-----
४	जिल्हानियंत्रण कक्ष	२५१२२२, २५६८८८	सॅटेलाईट दुरध्वनी क्र.८२१/२१ फॅक्स क्र.२५२३१२
मा.आयुक्त, नागपुर विभाग नागपुर नियंत्रण कक्ष			

१	मा. आयुक्त, नागपुर	०७१२-२५४२५१८	सेंटेलाईट दुरध्वनी क्र.८२०/२३ फॅक्स क्र.९५७१२-२५३२०४३
२	मा.उपायुक्त. महसूल	०७१२-२५३२०४५	सेंटेलाईट दुरध्वनी क्र.८२०/२२ फॅक्स क्र.९५७१२-२५३२०४३
मंत्रालयातील नियंत्रक अधिकारी व नियंत्रण कक्षातील दुरध्वनी क्रमांक			
३	मंत्रालयीन नियंत्रण कक्षा	०२२-२२०२७९९० /२२८५४१६८ सेंटेलाईट ८००/२०	फॅक्स- ०२२/२२०२३०३९ /२८५०९१९/ २८५५९२०/,
४	मा.प्रधान सचिव,(मदतकार्य व पुनर्वर्सन)	२२०२५२७४	२२०२२८५९
५	जिवनावश्यक वस्तु समन्वय:- प्रधान सचिव,महसूल व वनविभाग	०२२-२२०२४५८८	
६	मान्सुन, तातडीची मदत, समन्वय अधिकारी	प्रधान सचिव, (नियोजन)२२०२९४९६	सचिव,(बांधकाम) २२०२६६१२

सैनिकी मदत (लष्करी सहाय्य)		
१. कर्मांडिंग ऑफिसर, ११८- आयएनएफ	कार्यालय	निवास
सिताबर्डी फोर्ट नागपुर कार्यालय	२५३४६९५	-
२. स्टेशन कमांडर,ब्रिगेड ऑफ दि गार्ड, रेजिमेंटल सेंटर, कामठी.	२८८५९१ ते २८८५९४	-
३. संचालक, नॅशनल सिव्हिल डिफेन्स कॉलेज थॉपर हाऊस,लेबर कोर्ट जवळ नागपुर	२५३१६१४	२२३४४२३
४. एअर मॉर्शल एअर मॅटनन्स कमांड वायुसेन नगर नागपुर	२५१२७६३	
५. जिल्हा समादेशक, होमगार्डस, नागपुर	२४६१९८६	२४६५१४७

भंडार
T
जिल्हा
हयात
तील
नदी
काठा
वरील
T

गांवाची माहिती

तालुका	नद्यांची नांवे	क्र.	गावाची नांवे	लोकसंख्या
भंडारा	वैनगंगा नदी	1	संगम	491
		2	खैरी	872
		3	सालेबर्डी	824
		4	कोरंभी	1146
		5	पिंडकेपार	825
		6	गणेशपूर	5640
		7	भंडारा	71813
		8	टाकळी	371
		9	कोथुर्णा	1585

		10	खैरी/बेटाळा	839
		11	मांडवी	1483
		12	बेलगांव	596
		13	खमारी	2352
		14	सुरेवाडा	2019
		15	बेरोडी	966
		16	करचखेडा	1647
		17	कारधा	2323
		18	सिरसघाट	398
		19	टेकेपार	1301
		20	मकरधोकडा	605
		21	तिडडी	647
		22	अर्जुनी	605
		23	जामगांव	496
		24	वडद	680
		25	खापा	286
		26	आजिमाबाद	606
		27	जाख	293
		28	खोलापूर	235
		29	मौदी	401
		30	इटगांव	600
	कन्हान नदी	1	पिपरी	1638
		2	लोहारा	416
		3	पेवठा	240
		4	चिचोली	140
	सुरनदी	1	जमनी	698
		2	दाभा	1402
		3	लावेश्वर	824
		4	इंदुरखा	901
		5	खमाटा	720
तालुका	नद्यांची नांवे	क्र.	गावाची नांवे	लोकसंख्या
तुमसर	वैनगंगा नदी	1	तामसवाडी	13.4
		2	बोरी	1288
		3	बाम्हणी	1574
		4	माडगी	2336
		5	चारगांव	880
		6	ढोरवाडा	686
		7	सुकडी	1798
		8	रेंगेपार	687

		9	पांजरा	585
		10	कर्कापुर	1169
		11	उमरवाडा	1835
		12	वांगी	146
		13	माडवी	843
		14	पिपरीचुन्नी	921
		15	परसवाडा	1017
	बावनथडी	16	बपेरा	2492
		17	पाथरी	2340
		18	वारपिंडकेपार	692
		19	देवसर्गा	1140
		20	महालगांव	982
		21	गोंडीटोला	948
		22	सुकळी/नकुल	1254
	23	सोंडया	700	
	24	देवरीदेव	1028	
मोहाडी	वैनगंगा नदी	1	मुंढरी/बुज	3022
		2	देव्हाडा/खुर्द	728
		3	मुंढरी/खुर्द	1667
		4	ढिवरवाडज	1268
		5	बेटाळा	2432
		6	रोहा	1955
		7	नरसिंगटोला	1673
		8	निलज खुर्द	866
		9	निलज बुज	1536
		10	देव्हाडा/बुज	728
		11	कन्हाळगांव	1151
	सुर नदी	12	घाटकुरोडा	294
		13	रामपुर	830
		14	खमारी/बुज	2159
		15	रोहणा	1739
		16	मांडेसर	1442
		17	मोहगांव देवी	2182
तालुका	नद्यांची नांवे	क्र.	गावाची नांवे	लोकसंख्या
पवनी	वैनगंगा नदी	1	सावरगांव	726
		2	पाथरी	1439
		3	पेंढरी	210
		4	गोसेखुर्द	748
		5	मालची	339

		6	मेंढा	400
		7	इसपुर	382
		8	उमरी	623
		9	पवनी/बुज	814
		10	मागली	1920
		11	पवना/खुर्द	627
		12	वलनी	1819
		13	रुयाळ	571
		14	येनोडा	249
		15	जुनोना	1061
		16	सिंदपुरी	431
		17	वडेगांव	401
		18	इटगांव	849
		19	कोरंबी	1003
		20	कुडुर्गा	1677
		21	खोकरी	147
		22	ठाणा	92
		23	कोदुर्ली	1561
		24	भोजापूर	818
		25	विलम	280
		26	खातरखेडा	758
		27	खोकरी ढोरप	277
		28	नेस्ला	2470
		29	सौंदड	707
		30	सुरबोडी	719
		31	धारोली	991
		32	रेवनी	493
		33	सिंधी	228
		34	गुंडेगांव	836
साकोली	चुलबंद	1	विहीरगांव बुज	1312
		2	वटेटेकर	96

तालुका	नद्यांची नांवे	क्र.	गावाची नांवे	लोकसंख्या
लाखांदुर	वैनगंगा नदी	1	इटान	1362
		2	विरली/बुज	1024
		3	नांदेड	104

		4	दोनाड	1115
		5	खैरना	982
		6	मोहरना	2358
		7	गवराळा	1216
		8	डाबेविरली	1540
		9	टें भरी	419
		10	विहीरगांव	183
		11	आवळी	393
	चुलबंद नदी	12	सोनी	3205
		13	धर्मापुरी	703
		14	पादलदौना	316
		15	बोथली	1343
		16	परसोडी	314
		17	मांडळ	2575
		18	किन्ही	583
		19	आसोला	1522
		20	आथली	977
		21	भागडी	3132
		22	खैरीपट	1146
		23	चप्राड	2566
		24	किन्हाळा	429
		25	लाखांदुर	6830
		26	चिचोली	1261
		27	खोलमारा	580
		28	बारव्हा	2651
लाखरनी	चुलबंद	1	म-हेगांव	1266
		2	भुगाव/मेंढा	1121
		2	विहीरगांव	974
		3	पळसगांव	718
		4	ढिवरखेडा	383
		6	नरव्हा	635
		7	पाथरी	1006
		8	मिरेगांव	1484
		9	सोनमाळा	830
		10	वाकळ	991
		11	लोहारा	1000

प्रत्येक जिल्हयात शोध व बचाव पथके निर्माण करुन कार्यान्वित करण्याविषयी शासनाने शासन निर्णय डीएमयू-2006/सीआर-12/डीएम-1, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय मुंबई 32 दिनांक मे, 2006 (1 जून 2006) अन्वये निर्णय घेण्यात आला असून त्यासाठी आवश्यक त्या सेवा अधिग्रहीत करण्याचे अधिकार जिल्हयाधिकारी यांना प्रदान करण्यात आलेले आहे.

या अनुषंगाने जिल्हयात शोध व बचाव पथकाची रचना खालील प्रमाणे करण्यात आलेली आहे.

- (अ) पथक प्रमुख - 1
 (ब) पथक उपप्रमुख - 1
 (क) कार्यकारी 3 गट
 1) गट - 1 - 8 सदस्य
 2) गट - 2 - 8 सदस्य
 3) गट - 3 - 8 सदस्य
 (ड) तांत्रिक सहाय्य गट
 1) माहिती तंत्रज्ञ - 1 2) जनसंपर्क तज्ञ - 1
 3) अभियंते - 2 4) वैद्यकिय अधिकारी - 1
 5) वैद्यकिय सहाय्यक (पुरुष) - 1 6) वैद्यकिय सहाय्यक (स्त्री) - 1
 (ई) प्रशासकीय सहाय गट
 1) प्रशासन अधिकारी - 1 कार्यालयीन कर्मचारी - 2
 एकूण सदस्य 36

(वरीलप्रमाणे नियुक्त करण्यात आलेले आदेश प्रत सोबत आहे.) आदेशात नमूद कर्मचारी यांनी जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन / जिल्हा प्रशासन किंवा पोलीस विभागाकडून माहिती प्राप्त होताच त्यादृष्टिने कार्यवाही करावयाची आहे.

४)	वैद्यकिय अधिकारी	१)	डॉ. गणवीर	जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जि.प.भंडारा
५)	वैद्यकिय सहाय्यक,(पुरुष)	१)	डॉ.एल.एम.काटे	सामान्य रुग्णालय,भंडारा
६)	वैद्यकिय सहाय्य (स्त्री)	१)	डॉ.निशा भावसार,	सामान्य रुग्णालय,भंडारा

जिल्हास्तरीय शोध व बचाव पथकातसमाविष्ट अधिकारी/ कर्मचारी

- (अ) पथक प्रमुख :- श्री बी.एस.महाजन, पोलीस उप अधिक्षक (गृह)
 (ब) पथक उपमुखक :- श्री.श्रीकांत वैरागडे, जिल्हा समादेशक होमगार्ड पथक, भंडारा
 (क) कार्यकारी गट

गट :- १ प्रमुख	श्री वसंत पडोळे	पोलीस निरिक्षक,भंडारा
१) अग्निशामक दल	१) श्री सदानंद अभिमन शिंगाडे २) श्री सुनिल चौधरी ३) श्री मनोहर रामदास चंदनबटवे	वाहन चालक, नगर परिषद, भंडारा प्रमुख,अग्निशामक विभाग, नगर परिषद भंडारा फायरमॅन नगर परिषद, भंडारा
२) नागरी संरक्षण व गृह संरक्षण दल	१) श्री ए.सी.देवगडे २) श्री डी.डी.पुंजुरे ३) श्री पी.डी.सिंधीमेश्राम २) श्री धमेशाजीकुंभकर	होमगार्ड स.क्र. २६५४ भंडारा पोलीस शिपाई ब.नं. १०५९ भंडारा होमगार्ड स.क्र. २१९६ भंडारा पोलीस शिपाई ब.नं. २३७१ तुमसर

गट :- २ प्रमुख	३) श्री महादेव मडावी श्री एन तांडी उपप्रमुख श्री एस.वाय.साखरवाडे	पोलीस शिपाई ब.नं. २६ तुमसर पोलीस निरिक्षक, तुमसर फलटन नायक,होमगार्ड पथक तुमसर
१) अग्निशामक दल	१) श्री दुर्गादास रगडे २) श्री सुनिल लांजेवार ३) श्री कृष्णाकांत भावसागर	वाहन चालक, नगर परिषद, तुमसर प्रमुख, अग्निशामक विभाग, नगर परिषद तुमसर फायरमॅन नगर परिषद, तुमसर
२) नागरी संरक्षण व गृह संरक्षण दल	१) श्री सी. आर. चिर्वतकर २) श्री टि. डी.टेंभरे ३) श्री आर.बी.कुंभलकर	होमगार्ड स.क्र. १९५१ तुमसर होमगार्ड स.क्र. १९७९ तुमसर होमगार्ड स.क्र. २८२० तुमसर
३) पोलीस दल	१) श्री अरुण कडव	पोलीस शिपाई ब.नं. १०५९ तुमसर

ड) तांत्रिक सहाय्य गट

१) माहिती तंत्रज्ञ	१) श्री लोखंडे	केंद्रीय सूचना व प्रसारण केंद्र,(NIC) जिल्हाधिकारी कार्यालय, भंडारा
२) जनसंपर्क तज्ञ	२) श्री मनिषा सावळे	जिल्हा माहिती अधिकारी, भंडारा
३) अभियंते,	१) श्री एस.एम. आपटे २) श्री एच.आर.शेंडे	कार्यकारी अभियंता, ल.पा. राज्य, भंडारा कार्य.अभियंता,सार्व.बांध.(राज्य), भंडारा

गट :-३ प्रमुख उपप्रमुख	श्री पी.के.बाडीवाले श्री राजेशसिंह इंद्रजितसिंह बैस	पोलीस निरिक्षक साकोली तालुका समादेशक, साकोली
१) अग्निशामक दल	१) श्री राम सेलोकर २) श्री रामप्रकाश भाजीपाले ३) श्री डी.एन.गभणे	ड्रायव्हर, सनफ्लॅग, कंपनी वरठी फायरमन, सनफ्लॅग, कंपनी वरठी फायरमन, सनफ्लॅग, कंपनी वरठी
२) नागरी संरक्षण व गृह संरक्षण दल	१) श्री एस.ए.वैद्य २) श्री एस.व्ही.वलथरे ३) श्री आर.पी.ढोके	होमगार्ड स.क्र.१९३१, साकोली होमगार्ड स.क्र.२४१४, साकोली होमगार्ड स.क्र.३०२७, साकोली
३) पोलीस दल	१) श्री सुरेश नेताम २) श्री सुरेश श्रीरामे	पोलीस शिपाई ब.नं. ७९० साकोली पोलीस शिपाई ब.नं. १७३ साकोली

ई) प्रशासकीय सहाय्यक गट

१) प्रशासन अधिकारी	श्री एस.बी जाधव	निवासी उपजिल्हाधिकारी, भंडारा
२) कार्यालयीन कर्मचारी	श्री व्ही.जी. मेश्राम	लघुटंकलेखक, नि.उ.जि. जि.का.भंडारा
	श्री एस.वाय.चांदेवार	अ.का . महसूल, जिल्हा कार्यालय भंडारा

भंडारा जिल्हयातील नदी काठावरील गावे व नदी नाले धरणामुळे नुकसान पोहचणा-या आबादी गावाची यादी

नदी काठावरील गावाची संख्या								नदी नाले धरणामुळे नुकसान पोहचणा-या आबादी गावाची संख्या					
अ. क्र.	तालुका	वैनगंगा नदी	चुलबंद नदी	सुरनदी	कन्हान नदी	बावनथडी नदी	एकूण	वैनगंगा नदी	चुलबंद नदी	सुर नदी	कन्हान नदी	बावनथडी नदी	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	भंडारा	31	-	5	4	-	40	23	-	1	2	-	26
2	मोहाडी	11	-	6	-	-	17	12	-	6	-	-	18
3	तुमसर	15	-	-	-	9	24	14	-	-	-	9	23
4	पवनी	34	-	-	-	-	34	34	-	-	-	-	34
5	साकोली	-	2	-	-	-	2	-	2	-	-	-	2
6	लाखांदुर	11	17	-	-	-	28	11	17	-	-	-	28

7	लाखनी	--	11	-	-	-	11	-	9	-	-	-	9
एकूण		102	30	11	4	9	156	94	28	7	2	9	140

भंडारा जिल्हयातील नदी काठावरील गावाचा पुराचे पाण्यामुळे दुसरे गावाशी संपर्क तुटतो अशा गावाची माहिती

अ.क्र.	तालुका	एकूण गावे	गावाची नावे
1	भंडारा	3	सगम, अर्जूनी(जुनी), मौदी (भातहांडी)
2	मोहाडी	3	मुढरी/बु, ढिवरवाडा, घाटकुरोडा
3	तुमसर	2	तामसवाडी, परसवाडा
4	पवनी	3	सावरगांव, पौना खुर्द, जुनोना
5	साकोली	2	वटेटेकर, विहीरगांव/बु.
6	लाखांदुर	2	आवळी, खोलमारा/बुज
7	लाखनी	2	म-हेगांव, नरव्हा
एकूण		17	

अतिवृष्टी/पुराचे पाण्यामुळे वाहतुक बंद होणारे मार्ग

अ.क्र.	तालुका	गावाची नावे
1	भंडारा	1) गणेशपुर ते कोरंभी 2) कोथुर्णा ते सुरेवाडा 3) कारधा ते खमारी 4) भंडारा ते वरठी 5) सिंधी कॉलनी ते भंडारा रिंगरोड मार्ग कारधा
2	मोहाडी	1) मोहाडी ते करडी-मुढरी 2) मोहाडी ते मोरगांव 3) देव्हाडी/बु. ते करडी 4) मोहाडी ते कुशारी 5) मोहाडी ते विहीरगांव 6) मोहाडी ते रोहा
3	तुमसर	1) तुमसर ते सिहोरा 2) तुमसर ते ब्राम्हणी
4	पवनी	1) नेरला ते सावरगांव 2) पहेला ते आंभारो मौदी 3) पवनी ते जुनोना 4) मांगली ते वलनी 5) पवनी ते धानोरी

5	साकोली	1) साकोली ते विहीरगांव 3) साकोली ते गोडउमरी 5) साकोली ते महालगांव	2) साकोली ते वटेटेकर 4) साकोली ते पळसगांव 6) साकोली ते सुकळी
6	लाखांदुर	1) लाखांदुर ते पवनी 3) लाखांदुर ते साकोली	2) लाखांदुर ते वडसा 4) पालांदुर ते नवीन म-हेगांव
7	लाखनी	1) पालांदुर ते खराशी 3) पालांदुर ते जुना मरेगांव	2) पालांदुर ते वाकल 4) पालांदुर ते नवीन मरेगांव

अ. क्र	तालुका	धरणाचे नांव	नदी	धरणाची क्षमता एमसीएफटी
1	2	3	4	5
1	तुमसर	चांदपुर	स्थानिक नाला	82.141
2	तुमसर	बघेडा	स्थानिक नाला	14.141
3	मोहाडी	बेटेकर बोथली	स्थानिक नाला	11.761
4	मोहाडी	सोरना	स्थानिक नाला	17.467
5	पवनी	गोसेखुर्द	वैनगंगा नदी	245.50
6	तुमसर	बावनथडी प्रकल्प	बावनथडी/ वैनगंगा	--

प्रमुख नदी आणि पाण्याची सर्वोच्च पातळी (मिटर)

नदीचे नांव	पाण्याची मर्यादा		गेल्या 10 वर्षातील पाण्याची सर्वोच्च पातळी मीटर									
	निळी रेषा	लाल रेषा	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
			इशारा पातळी- 9.000 मिटर, धोक्याची पातळी 9.500 मिटर,					पुलाचे समांतर पातळी 10.250 मिटर पुलाचे वरून पाणी 10.650 मिटर				
वैनगंगा नदी	13 मिटर	17 मिटर	11.62	13.05	9.50	10.30	13.52	11.30	5.30	13.90	13.22	7.00
			2008	2009	2010	2011						
			9.58	9.05	9.00	8.00						

भंडारा जिल्ह्यात खालील प्रमाणे डोंगे उपलब्ध आहेत.

शासकीय डोंगे	जि.प.कडील डोंगे	सहकारी संस्थेकडील डोंगे	खाजगी डोंगे	
			लहान	मोठे
--	३	७४	६०	५
-				

पूर.आपत्ती प्रवण जिल्ह्यांना पुरविण्यात आलेली साहित्य सामुग्री { शोध व बचाव पथक }

यांत्रिकी बोटी		शोध व बचाव साहित्य			
रबर बोट	फायबर बोट	लाईफबॉयज	लाईफजॅकेट	दोरखंड	राहूटी
१	२	३९	४०	२	..
सदर बोट जिल्हा कार्यालयात उपलब्ध आहे.	पोलीस विभाग :- १ बोट (१० सिटर) कार्यकारी.अभि.गोसेगुर्द, धरणविभाग, वाही :- १ बोट (१५ ते २० सिटर)	प्रत्येकी १०-१० नग २ बोटीसह पूरविण्यात आले आहेत. उर्वरित १९ कार्यालयात उपलब्ध	प्रत्येकी १०-१० नग २ बोटीसह पूरविण्यात आले आहेत. उर्वरित २० कार्यालयात उपलब्ध	१ - १ नग बोटीसोबत पाठण्यात आलेले आहे. ---	महसूल विभागात उपलब्ध नाही. राहूटीबाबत पोलीस विभाग व होमगार्ड यांचेकडे उपलब्ध आहेत.

अ. महसूल विभाग

अ.क्र	नाम	पद	विभाग	दुरध्वनी क्रमांक	फॅक्स क्रमांक
१	श्री. सचिन्द्र प्रताप सिंह	जिल्हाधिकारी Collector_bhandar a@maharashtra.gov.in	जिल्हाधिकारी कार्यालय	०७१८४-२५४६६६/ २५२६३४/२५४७७७/२५२३१ २/ ९४२२८८५५११	२५२३१२
२	श्री. सचिन्द्र प्रताप सिंह (प्र.)	अप्पर जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी कार्यालय	०७१८४-२५४६६६/ २५२६३४/२५४७७७/२५२३१ २/ ९४२२८८५५११	२५२३१२
३	डॉ. आरती सिंह	पोलिस अधिक्षक	पोलिस अधिक्षक कार्यालय	२५२३२८-९८९००९९७६२	२५४२७२
४	श्री. अरुण डुबे	मुख्य कार्यकारी अधिकारी ceozpbhandara@gmail.com	जिल्हा परिषद विभाग	०७१८४-२५२३३३/ २५४२७२/२५२३२८ ९४२३७८६६११	२५४२७२
५	श्री. एस. बी. जाधव	निवासी उपजिल्हाधिकारी Rdc@gmail.com	जिल्हाधिकारी कार्यालय	०७१८४-२५२३४६/ २५२२४४/ ९४२१८१७६५०	-
६	कु. शुभांगी साठे	उपजिल्हाधिकारी महसुल तथा (प्रभारी) आपत्ती व्यवस्थापन कार्यक्रम	जिल्हाधिकारी कार्यालय	९४०५८८११०९	२५२३१२
७	श्री. सुरेश कदम	उपजिल्हाधिकारी (रोहयो) dycollbhandara@ mahmgngrega.com	जिल्हाधिकारी कार्यालय	०७१८४-२५२३४२ ९४२२३७३६४८	-
८	श्री. जितेंद्र पाटील श्री. कातकेडे ADSO	जिल्हा पुरवठा अधिकारी	जिल्हाधिकारी कार्यालय	०७१८४-२५२३०९ ९७६३७३९९७४ २५२३३६- ९९६०२८५१९९	-
९	श्री. ए. जी. दलाल	अधिक्षक	जिल्हाधिकारी कार्यालय	०७१८४-२५२२०५ ८००७६५०२६२	२५२३१२
१०	-	सहाय्यक संचालक अल्पबचत	सहाय्यक संचालक अल्पबचत	०७१८४-२५२६२०	-
११	श्री. मिलींद बन्सोड वानखेडे जिपीक	उपजिल्हाधिकारी निवडणूक विभाग ग्रामपंचायत निवडणूक	जिल्हाधिकारी कार्यालय	०७१८४-२५२७९८/ २५२०७६/२५०७८४ ९७६३९६०६५५ ९९७५१८२५७६	२५२०७६
१२	श्री. सुटे	जिल्हा नियोजन अधिकारी	जिल्हाधिकारी कार्यालय	०७१८४-२५२५४३- ९४२२८३४६७२	-
१३	-	अपर जिल्हाधिकारी	कुळ वहीवाट शाखा	०७१८४-२५४२८९	-
१४	माजी लेफ्टी नितीन पांडे	जिल्हा-सैनिक-कल्याण अधिकारी	जिल्हा-सैनिक- कल्याण-कक्षा	०७१८४-२५०६१९/ २५२३४६ ९३७३१००८०५	-

१५	श्री. व्दि. एम. हरकंडे	उपविभागीय अधिकारी भंडारा sdobhandara@gmail.com	उपविभागीय कार्यालय	०७१८४-२५२३७२/ २५२३६९/ ९४२३११७२४०	
१६	कु. शुभांगी साठे	उपविभागीय अधिकारी साकोली Sdosakoli@rediffmail.com	उपविभागीय कार्यालय	०७१८६-२३६१३६/२३६१३९/ ९४०५८८११०९	-
१७	श्री. जी. आर.बालपांडे	तहसिलदार, भंडारा Tasildar.bhandara@gmail.com	तहसिल कार्यालय	०७१८४-२५२२१०/ २५२७६५/८१४९०५०३७१ ९९७०२५३६१७	-
१८	श्री. सी. एम. खंडाईत	तहसिलदार, तुमसर tumtahsildar@yahoo.in	तहसिल कार्यालय	०७१८३-२३२२८६/ २३२०२३/ ९४२२१३२०६०	-
१९	श्री. विजय जे. बोरुड	तहसिलदार, मोहाडी Tahsildar mohadi@gmail.com	तहसिल कार्यालय	०७१९७-२४११३०/ २४११४३ ८६०००६००६०	
२०	श्री. एस. टी. वैद्य	तहसिलदार, पवनी, sushilvaidya@rediffmail.com	तहसिल कार्यालय	०७१८५-२५५२४१/ २५५२५३ ९४२२१३०३४८	
२१	श्री. सपाठे श्री. गायधने	तहसिलदार, लाखनी Gbbadge55@gmail.com नायब तहसिलदार	तहसिल कार्यालय	०७१८६-२४५५००/२४५५०१ ९४२२८५९६०३ ९४२३११५३०३	-
२२	श्री. डी. टी. सोनवाने	तहसिलदार लाखांदूर tahalakh@gmail.com	तहसिल कार्यालय	०७१८१-२६००४१-२६००४० ९४२०८६७४६२	-
२३	श्री. रणविर	तहसिलदार,साकोली, Tahsilda r.sakoli@rediffmail.com	तहसिल कार्यालय	०७१८६-२३६१२४- ९९६७४३७५२७	-
२४	श्री. एस. बी. जाधव	जिल्हा-नियंत्रण कक्ष	जिल्हाधिकारी कार्यालय	०७१८४-२५१२२२ ९४२१८१७६५०	-
२५	श्री. संदीप लोखंडे	जिल्हा विज्ञान अधिकारी एन.आय.सी.	जिल्हाधिकारी कार्यालय	०७१८४-२५४२९३- ९४२३१८५५००	-
२६	श्री. पोहेकर	कार्यकारी अभियंता	सा.बा.विभाग राज्य. भंडारा	०७१८४-२५२४१२-२५२४५७ ९४२२८६९९६६ ८९७६०१५४८६	२५२४१२
२७	श्री. मेश्राम	अधिक्षक अभियंता	म.रा.विद्युत वित्त.कंपनी भंडारा	०७१८४-२५२११३- ७८७५७६१००१	२५२०५९
२८	श्री. यशविर सिंग	उपवन संरक्षक	वन विभाग भंडारा	२५२२८३-२५३३०३ ९८९०३४७४०३	२५२२१४

२९	श्री. एस. एम. आपटे	कार्यकारी अभियंता	लघु पाटबंधारे वि. भंडारा राज्य	२५२२०४-२५२२१५-९९७०२४३९१६	२५२५२९
३०	श्री. पी. एल. खंडाते	कार्यकारी अभियंता	लघु पाटबंधारे वि.भंडारा जि.प.	२५३१०१-२५२५७९-९४२३६०५९५९	-
३१	श्री. गोन्नाडे	कार्यकारी अभियंता	बाघ इटीयाडोह प्रकल्प गोंदिया	२२२२७४-२२२३५९९४२२१३०३१०	-
३२	श्री. आर. आर. चोपडे	कार्यकारी अभियंता	सा.बा. विभाग भंडारा (जि.प)	२५२५७४-२५२२३९	२५४२७२
३३	श्री. एम.के. चंद्रागडे	कार्यकारी-अभियंता	जिवन प्राधी. महा.राज्य. भं.	२५२४६९-२५२४७०-९८९०९२२६४२	२५२९०३
३४	श्री. डॉ. जाधव	जिल्हा शल्य चिकित्सक	सामान्य रुग्णालय भंडारा	२५७९३७-२५२२११	२५५१५१
३५	डॉ. मिलींद गणवीर	जिल्हा आरोग्य अधिकारी	आरोग्य विभाग जि. प. भंडारा	२५३५९४/२५२३१७-२५२४२९९४२२१३६०११	२५४२७२
३६	मनिषा सावळे	जिल्हा माहिती अधिकारी भंडारा Diobha_bhv@bsnl.in	माहिती कार्यालय	२५२२५७-८७९३५०४६८७	२५३८८८
३७	श्री. विजय देवळीकर	मुख्याधिकारी	न.प.भंडारा	०७१८४-२५२२३७-९४२२१४२५७१	-
३८	श्री. ए.आर. सातपुते	मुख्याधिकारी	न.प.तुमसर	२३२२३६-९४२३७८२९४७	-
३९	श्री. रविंद्र भेलावे	मुख्याधिकारी	न.प.पवनी	२५५२३८-२५५४९१-९४२१७५०८०७	-
४०	डॉ. चाचेरकर	निवासी वैद्यकिय अधिकारी	सामान्य रुग्णालय भंडारा	२५२२४७-९४२३४०१५८३	-
४१	श्री. व्ही. एम. कूलुर	अधिष्ठाक	उत्पादन शुल्क,भंडारा	२५२२९२	-
४२	श्री. पी. बी. वानखेडे	जिल्हा उपनिबंधक	सहकारी संस्था भंडारा	२५२२५९-२५२३१४-९२२६१५२९६३	-
४३	श्री. राऊत	सह. जिल्हा निबंधक	सहकारी संस्था भंडारा	२५१२५३-९९२३००४७०४	-
४४	श्री. सोवळे	जिल्हा स्वयंरोजगार अधि. भंडारा.		२५२२५०-९५६१७९३१९१	-
४५	श्री. मोहबंशी	विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधि.भं	समाज कल्याण विभाग	२५२३६७-२५५४५४-७५८८७४०५२५	२५२६०८
४६	श्री. खंते	महाव्यवस्थापक	जिल्हा उद्योग केंद्र भंडारा	२५२३४७-९०२८१९६२०३-९०९६९११७९५	
४७	श्री. मंडलेकर	सहाय्यक आयुक्त	अन्न व औषधी प्रशासन भंडारा	२५२४६१-९८२२२२६८९८	-
४८	श्री. सुखदेवे	प्राचार्य औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	आय टि आय भंडारा	२५२७४१-९९७०२११५६६	-

४९	सौ. एस. आर. कुकडे	प्राचार्य औद्योगी.प्रशि.संस्था. (महिला) भंडारा	आय टि आय (महिला)भंडारा	२५७१४८-९४२२१७९४०३	२५७१४८
५०	श्री. डी. व्ही. चन्ने	वरिष्ठ-भूवैज्ञानिक,भूजल सर्वेक्षण	वरिष्ठ-भूवैज्ञ, भूजल सर्वेक्षण वि.	२५२५१९-९४२३१०५१७४	-
५१	श्री. भुतांगे	कार्यकारी अभियंता	जिवन प्राधि. महा. राज्य गोदिया	२५२४६९- ९४२३४२६५६२	-
५२	श्री. एन. एस. क्षिरसागर श्री. एन. आर. निमजे	उपप्रादेशिक परिवहन अधिकारी भंडारा	परिवहन विभाग	२५८१६५-२५८१४५- ९९७५४४७९३२	-
५३	श्री. आर. एन. बोरकर	जिल्हा हिवताप अधिकारी	हिवताप कार्यालय	२५२४७३-२५७३४८- ९९७५८३०२५७	-
५४	श्री. बी. एच.तुरुकमाने	जिल्हा क्रिडा अधिकारी, भंडारा	क्रिडा विभाग	२५२३५१-९०२८२१९७८०	-
५५	श्री. भोंगाडे	शिक्षण अधिकारी निरंतर भंडारा	जिल्हा परिषद	९४२३६४१५६०	-
५६	श्री. पोटे	जिल्हा अधि. कृषि अधि. भंडारा	कृषि विभाग	२५२३९३-२५२३९३- ९९७५५५३५७९	२५२७१८
५७	श्री. बी. डब्लू. चिखले	सहाय्यक कामगार आयुक्त,भंडारा	सहाय्यक कामगार विभाग	२५२४७९-९४२१८२१०९०	२५२४७९
५८	श्री. व्ही. ए. गुरव	जिल्हा ग्रामद्योग अधिकारी भंडारा	ग्रामद्योग विभाग	२५२५२१	-
५९	श्री. परांजपे	कार्यकारी अभियंता	विद्युत वितरण कंपनी मर्यादीत	२५२२३३-७८७५७६१००३	-
६०	श्री. एस. डब्लू. बारापात्रे	उपकार्यकारी अभियंता	महा.राज्य वि.वि.कंपनी मर्या.भं	२५११६ -२५२२३३- ९९६०६८०४५५	-
६१	श्री. आर.एम.नंदनवार	सहा.अभि.	महा.विज वित.कंपनी मर्या. भं.	२५२११६-७८७५७६१५५१	-
६२	श्री. जी. जी.जयस्वाल	उप.कार्य.अभि.	सार्व.बांध.जि. प. भंडारा	२५२५८४-९९६०७१३०१०	-
६३	श्री. व्ही. व्ही. गन्हाटे श्री. पारधी	शिक्षणाधिकारी (प्राथ.) BEO	जि.प.भंडारा	२५२३०४-२५२४३४ ८३९००८०५५६ ९९२१८८७५३२	-
६४	श्री. जोशी श्री. येरणे	शिक्षणाधिकारी (माध्य.) अधिक्षक	जि.प. भंडारा	२५३३९५/२५३३९४ ९७६६४६२४३७ २८२३४९९८२८	-
६५	डॉ.एस. एम.चव्हान	जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी	जि.प.भंडारा	२५१५९२/२५४५८८ ९९९७५०२१७३२	-

६६	श्री. एस. आर.भंडुपिया	उपविभागीय अभियंता	राष्ट्रीय महामार्ग क्र.५५	२५२४४३	-
६७	श्री. आ.डो. पेंदराम	जिल्हा अधिक्षक	भूमि अभिलेख भंडारा.	२५२४१६-८९८३१२०९८९	२५१५९२
६८	श्री. रा.म. देवगडे	सहाय्यक	मत्स्यव्यवसाय संचालक भं.	२५२६६८-९४२१८१०८८०	-
६९	श्री . खंडाते	कार्यकारी अभियंता	डावा कालवा विभाग वाही	०७१८५-२५५४०६ ९४२३६०५९५९	२५२६६८
७०	श्री. रमेश वर्धने	कार्यकारी अभियंता	गोसेखुर्द धरण विभाग वाही	०७१८५/२५५२५५ ९४२२८११३८६	-
७१	श्री .अ. ना गोहत्रे	विभागीय नियंत्रक	महा.राज्य परिवहन मंडळ भं.	२५२४८७-२५२५०८- ९८२२५६७७५२	-
७२	श्री. लद्दे	व्यवस्थापक	अशोक लेलेड कंपनी गडेगाव	२७४४३२-२७४४४० ९४२३११२६६१	२५५३१२
७३	श्री. गांधी	व्यवस्थापक	अशोका बिल्ड कॉन	२५४९१२-९८२२२६१८०९	-
७४	श्री. कलसी श्री. रालेगावकर	व्यवस्थापक	आयुध निर्माणी भंडारा जी.एम/ए.जी.एम	२७५२२४-२७५२३४- २७५२४३	-
७५	श्री. भोसले	व्यवस्थापक	मिटकॉन इन्डस्ट्रिज	९८५०८२८४६३	-
७६	श्री. गोयनका	व्यवस्थापक	एलोरॉ पेपर मिल	०७१८३/२२३६१७-२२३६१८	-
७७	श्री. राठोड	व्यवस्थापक	मेटल पावडर, मारेगाव	२८२६२०-९३२६९१०५६५	-
७८	श्री. सांगळवाला	व्यवस्थापक	जायस्वाल अशोका इन्फ्रास्ट्रक्चर प्रा. लि.	२५७९३२-९४२३४१४१४९	-
७९	श्री. कुलकर्णी	व्यवस्थापक	वैनगंगा शुगर कारखाना देव्हाडा	८९७५७५५६२२	-
८०	श्री. पी. वाय. कोलतेवार	प्रबंधक	आयर्न व स्टील कंपनी.भंडारा रोड वरती	२८५५५१-२८५८७७- ९३२६९१०२४७	२५६९३१
८१	श्री. श्रीकांत वैरागडे	जिल्हा समादेशक	होमगार्ड विभाग	२५२३३८-९४२२८३०८४४	-
८२	श्री. डि. आर. एम.	स्टेशन मास्तर	रेल्वे स्टेशन भंडारा रोड (वरती)	२५६१९३९-९७३००७८०००	२५६५७ ६७
८३	श्री. सोमकुवर	पोस्ट मास्तर	प्रधान डाक व तारघर भंडारा	२५२४८७-२५२५०८- ९७३०१२९८९८	-
८४	श्री. सोनकुसरे	विभागीय व्यवस्थापक	भारत दूरसंचार निगम भंडारा	२५४४०१-९४२३६८९५९८	-
८५	श्री. खुशाल राठोड	जिल्हा समन्वय अधिकारी	(मावीम)	२५१३२४-९४२२८३७४१	-
८६	प्रा. सुरेंद्र पवार	जिल्हा समन्वयक	राष्ट्रीय सेवा	९४२३५१५७५८	-

			योजना भंडारा		
८७	श्रीमती एस. डी. विभांडीक	सहाय्यक	धर्मदाय आयुक्त भंडारा	२५२७३९-२५७६२५	-
८८	श्री. सी. एम. कांबळे	जिल्हा कृषि विभाग	जिल्हा कृषि अधिकारी सामान्य	२५२४६४/२५६३७८ ९८५०५३७७१	-
८९	श्री. आ. डो.पेंदराम	जिल्हा अधिक्षक	भूमि अभिलेख भंडारा अति.का	२५२४१६-८९८३१२०९८९	-
९०	डॉ. एल. डी. गिहेपुंजे	सचिव	रेडक्रास सोसायटी भंडारा	२५२६०१	-
९१	श्री. मोहन पंगनुवार	प्र.पुरनियंत्रण,केंद्रिय-जल आयोग अधि	प्र.पुरनियंत्रण केंद्रिय-जल आयोग भंडारा	९७६६६३२५१०	-
९२	श्री. भुतांगे	कार्यकारी अभियंता	महा जिवन प्राधीकरण	२५२४६९-२५२४७०	-
९३	श्री. गिरी	मुख्य लेखा वित्त अधिकारी	मुख्य लेखा वित्त अधि.CAFO	२५२२४०-९८२३४८५७३२	-
९४	श्री. वाकोडीकर	कार्य.अभियंता	गोसेखुर्द पुनवर्सन वि. आबांडी	०७१८४-२५३६४९ ९४२२१०१२३१	-
९५	श्री. शिंदे	अधिक्षक	जि.दुग्ध विकास अधि.	२५२६५७-९८२२५७६५६६	-
९६	श्री. बोरकर	मलेरीया अधिकारी	मलेरीया ऑफीस	२५२४७३-९९७५८३०२५७	-
९७	श्री. वि.का. पसारकर	सहाय्यक मत्स्यव्यवसाय नियंत्रक अधि.	सहाय्यक मत्स्यव्यवसाय विकास नियंत्रण अधिकारी भंडारा	२५२६६८-९९२२०८२३३८	-
९८	श्री. ए. आर. भालाधरे	उपवि.अभियंता	जि.प्राधिकरण महा.क्र.१वर भं.	२५२४२६-२५२९०३- ९८९०३२३७५९	-
९९	श्री. ओ. आर. रंगारी	तालुका क्रिडा अधिकारी	क्रिडा विभाग	२५३१५१-९९७०७३००१३	-
१००	श्री. जी.पी. मोहबन्सी	सहाय्यक आयुक्त	समाज कल्याण भंडारा	२५२६०८-९४२२८३ १५२९	२५२६०८
१०१	श्री. जे.एस. भुतांगे	कार्यकारी अभियंता	ना.व ग्रा.यो. उपविभाग गोंदिया	०७१८२-२५२४६९/ २५२४७० ९४२३४२६५६२	२५०६७ ७
१०२	श्री. अनिल इंगोले	उपविभागीय अभियंता	ना.व ग्रा.यो. उपविभाग भंडारा	०७१८४-२५२४६९ ९९७०८४२७५१	२५२९०३
१०३	श्री. डी. यु. तुरकर	उपविभागीय अभियंता	ना.व ग्रा.यो.उपवि. साकेली	०७१८६-२३६१५२ ९४२२८३१५१९	-
१०४	श्री. जाधव	महिला बालविकास	महिला व	०७१८४/२५३४००	-

		अधिकारी	बालकल्यान विभाग	९९२२३५३८८७	
१०५	श्री. कांबळे	कृषी विकास अधिकारी (अडीओ)	कृषि विभाग	२५२४६४-२५६१७८-९८५०५३३७७३	-
१०६	श्री. कावेकर	एकात्मिक बालविकास प्रकल्प अधि.	एकात्मिक बालविकास प्रकल्प	२५९२२५-९८९०३४२०१८	-
१०७	श्रीमती कोल्हे	बालविकास प्रकल्प अधिकारी	बालविकास प्रकल्प अधि. भंडारा व पवनी शहरी प्रकल्प	२५९२२५-९६८९२०५२५	-
१०८	श्री. भैसारे	उपआयुक्त पशुसंवर्धन अधिकारी	पशुसंवर्धन विभाग	२५२४३३-९८२३६७६५७३	-
१०९	श्री. मांडरे	जलस्वराज प्रकल्प अधिकारी	जलस्वराज्य विभाग जि.प. भं.	९७६५५७९६५३	-
११०	श्री. देशमुख	कार्य.अभि	पाणी पुरवठा विभाग जि प	२५९२६०-९२२३२९०३९०	-
१११	श्री. फुलेकर	खनीकर्म अधिकारी	जिल्हाधिकारी कार्यालय	२५२७२३-९४२०४६९७४७	-
११२	श्री. गुल्हाणे क.ली.	संजय गांधी निराधार योजना अधि.	-	९६५७३३०९८९	-
११३	डॉ. मोडक	फायलेरीया ऑफीसर	सामान्य रुग्णालय	२५१०२२-९८६०२६५२६५	-

जिल्ह्यातील जिल्हा कार्यालय व संबंधीत सर्व कार्यालयाचे नोंडल अधिकारी

अ.क्र	अधिकार्याचे नाव	कार्यालयाचे नाव	कार्यालयाचे पत्ता	पदाचे नाव	नि/मो क्र.	कार्या क्र	फॅक्स क्र.	ई मेल आय डी
१	श्री सुर्यकांत जाधव	जिल्हाधिकारी कार्यालय भंडारा	सिव्हिल लाईन त्रिमुर्ती चौक NH-६ भंडारा	निवासी उप-जिल्हाधीकारी	२५२२४४/ २५४६६६ ९४२३८३७६५०	०७१८४- २५२३४६	०७१८४- २५२३३२	rdcbhandara@gmail.com
२	डॉ श्रीकांत वसंतराव वैरागडे	जि.समा. होमगार्ड भंडारा	तकीया वार्ड साई मंदीर जवळ भंडारा	जिल्हा समादेशक होमगार्ड भंडारा	०७१८४- २५७९७३ ९४२२८३०८४४	०७१८४- २५२०९७	२५२३३८	-
३	श्री. वी.जी. पात्रे	ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग जि.प. भंडारा	कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग जि.प. भंडारा	उप कार्यकारी अभियंता	९८५०५६६४९६	२५९२६०	२५९२६०	ecbnbhandara@Rediffmail.com
४	डॉ. आर.एस.	जिल्हा आरोग्य	जिल्हा आरोग्य	सहा. जिल्हा	८८५००५६०४/	२५२३१७	२५३५९४	-

	मुंडे	अधिकारी	अधिकारी कार्यालय भंडारा	आरोग्य अधिकारी	१९७५१८३१७३			
५	श्री सुनील राजाराम लांजेवार	नगर परीषद कार्यालय तुमसर	बजाज नगर तुमसर	आस्थापना लिपीक/प्रभारी अग्निशमन अधिकारी	१४२३६३९२०५	०७१८३- २३२२३६		C.o.m.c.fums aee@gmail.com
६	श्री आर.पी. निंबार्ते	तहसिल कार्यालय, साकोली	तहसिल कार्यालय, साकोली	नायब तहसिलदार साकोली	१४०५१८६७५२	०७१८६- २३१२४		tahsakoli@gmail.com tahasildar.sakoli@rediffmail.com
७	श्री. एम. सलमान	उपविभागीय अभियंता	राष्ट्रीय महामार्ग उपविभाग क्र.५५भंडारा	शाखा अभियंता	८६५७१५३९५५	२५२४४३	-	-
८	श्री महेश आनंदा टिके	जिल्हा अधीक्षक भूमि अभिलेख भंडारा	निनावे विल्डींग बि.डी.सी.सी. बँकेच्या मागे राजगोपालाचारी वार्ड भंडारा	उपअधीक्षक भूमि अभिलेख भंडारा	१५४५५०९५९२	०७१८४- २५४८९६	-	dyslr@rediffmail.com
९	श्री प्रविण बलविर बोरकर	नगर परीषद पवनी	नगर परीषद पवनी	स्वास्थ्य निरीक्षक	८८०६५७७७२७	०७१८५- २५५२३८	०७१८५- २५५४९१	Co_pauni.jn nurm@yahoo.com
१०	श्री. एस. बी.आईचवार	कार्यकारी अभियंता गोसे खुर्द उजवा कालवा विभाग क्र.१ वाही पवनी	कार्यकारी अभियंता गोसे खुर्द उजवा कालवा विभाग क्र.१ वाही पवनी	उपकार्यकारी अभियंता	१८२३१९२५२६	०७१८५- २५५२५५	-	Egrbc- 1@gmail.com
११	श्री. धर्मेन्द्र साखरकर	नगरपालीका भंडारा	गांधी चौक नगरपालीका भंडारा	प्रभारी लिपीक	१४०४८३५६६६	०७१८४- २५२२३७	०७१८४- २५२५६२	bhandarana garpalika@gmail.com
१२	श्री. आर. आर. गाढवे	जिल्हा परीषद शिक्षण विभाग भंडारा	जिल्हा परीषद शिक्षण विभाग भंडारा	उप शिक्षणअधि- कारी प्राथमिक	८१४९६९६१९३	०७१८४- २५२३०४	-	-
१३	श्री. आर. व्ही.कुलकर्णी	कार्यकारी अभियंता लघु पाठबंधारे विभाग (राज्य) भंडारा	लघु पाठबंधारे विभाग (राज्य) भंडारा	उपकार्यकारी अभियंता	१३७३०४५७४७	०७१८४- २५२२१५	०७१८४- २५२५२९	dycemidbha ndaea@yahoo.com
१४	श्री. अनिल गंगाधरराव इंगोले	महाराष्ट्र जिवन प्रधिकरण नागरी व ग्रामीण योजना उपविभाग भंडारा	राजगोपालाचारी वार्ड नहर रोड सिव्हिल लाईन भंडारा	उपविभागीय अभियंता	१४०३३६३८७६	०७१८४- २५२४६९	०७१८४- २५२९०३	Agingde@rediffmail.com
१५	श्री. डी.एस. भैसारे	तहसिल कार्यालय पवनी	तहसिल कार्यालय पवनी	अव्वाल कारकुन	१४०३९०७११८	०७१८४- २५५२४१	-	Sushiltvaidy a@rediffmail.com tahpauni@gmail.com
१६	श्री. आर. बी. शेगावकर	सार्वजनिक बांधकाम विभाग, भंडारा	जिल्हा पारीषद कार्यालयाच्या मागे	साहाय्यक अभियंता श्रेणी-२	१९७०९९३८७६	०७१८४- २५२४१२	०७१८४- २५२४१२	www.mahapwd.com bhandara.ce@mahapwd.com

								com
१७	श्री. सुनिल राजाराम लांजेवार	नगर परीषद कार्यालय तुमसर	बजाज नगर तुमसर	आस्थापना लिपीक	१४२३६३१२०५	०७१८३-२३२२३६	-	c.o.m.c.tums ar@gmail.com

शाळा / कॉलेज / महाविद्यालय

अ. क्र	विद्यालय व महाविद्यालयाचे नांव	प्राचार्य/प्राध्यापाचे नांव	दुरध्वनी	राष्ट्रीय छात्रसेनेचे
१	जे.एम.पटेल कॉलेज भंडारा.	प्रा.डॉ. विकास ढोमणे	२५२३६४	एन.सी.सी.
२	गांधी विद्यालय भंडारा	श्री. बाळू पशिने	२५२५५२	एन.सी.सी.व स्कॉउट& गार्ड
३	लाल बहादुर विद्यालय भंडारा	प्रा. बडवाईक	२५२४१०	वरील प्रमाणे
७	नुतन महाराष्ट्र विद्यालय भंडारा	सौ. खोब्रागडे	२५२५३४	वरील प्रमाणे
९	नुतन कन्या शाळा भंडारा	श्रीमती मधुश्री पाठक	२५२४६८	वरील प्रमाणे
१२	जकातदार कन्या शाळा भंडारा	श्रीमती चौधरी	२५२५३१	वरील प्रमाणे
१३	आर.एम. पटेल कॉलेज भंडारा	डॉ. जुल्फी शेख	-	एन.सी.सी.व स्कॉउट& गार्ड
१४	आठवले कॉलेज समाजकार्य भंडारा.	डॉ. मीना त्रिवेदी	-	एम.एस डब्लु/एन एस एस
१६	शासकीय डी .एड	-	२५२३८९	-
१७	शासकीय बी.एड	-	२५२३८६	-
१८	नवोदय विद्यालय नवेगाव	-	०७१९६-२२८१४३/ २२८१४२ १४२२५३६१३८	-
१९	बं.ला.नु.म.विद्यालय	सौ. लोणारे	२५२५३४	-
२०	प्रकाश हायस्कूल भंडारा	-	२५३३५४	-
२१	भागीरथा भास्कर	श्री. साखरे सर	२५३३१८	-
२२	प्रगती महीला कला	-	२५३६२६	-
२३	गणेश हायस्कूल	श्री. महाकाळकर	२५४६८८	-
२४	मिशन हायस्कूल गणेशपूर	-	२५२४२८	-
२५	सेंट पॉल कॉन्व्हेंट		२५२१२३	-
२६	महर्षि विद्या मंदीर बेला		२५६८१४/ १४२०३५६४८४	-
२७	सेंट पीटर कॉन्व्हेंट बेला	-	२५५८०१	-
२८	रॉयल पब्लीक स्कूल बेला	-	१४२२८३०४४७	-
२९	जेसीस कॉन्व्हेंट	२५२९५२	२५२८५२	-

बँक

अ. क्र	तालुक्याचे नांव	बँकेचे नांव	बँके शाखा	दूरध्वनी क्रमांक

१	भंडारा	बैंक ऑफ इंडिया	भंडारा	७१८४/२५२३८८
२		बैंक ऑफ इंडिया	शहापूर	७१८४/२५४२००
३		स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	भंडारा	७१८४/२८११२२
४		स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	जवाहरनगर	७१८४/२७५२७१
५		स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	कोका	७१८४/२७३१२४
६		बैंक ऑफ महाराष्ट्र	भंडारा	७१८४/२५२३२४, २५७९७७
७		बैंक ऑफ महाराष्ट्र	गणेशपूर	७१८४/२५२६५९
८		बैंक ऑफ महाराष्ट्र	पहेला	७१८४/२८७७२२
९		सेन्ट्रल बैंक ऑफ इंडिया	भंडारा	७१८४/२५२६१२
१०		कॅनरा बँक	भंडारा	७१८४/२५२२७१
११		अलाहाबाद बँक	भंडारा	७१८४/२५२३४८
१२		सिंडिकेट बँक	भंडारा	७१८४/२५२६०४
१३		युनाइटेड वेस्टर्न बँक एल.टि.डि	भंडारा	७१८४/२५६४८३
१४		भंडारा ग्रामिण बँक	भंडारा	७१८४/२५२४३२, २५६९३२, २५१२३२
१५		भंडारा ग्रामिण बँक	मानेगाव	७१८४/२७९९९३
१६		भंडारा ग्रामिण बँक	ठाणा , पेट्रोल पंप	७१८४/२७६४५८
१७		एम.एस.सी.ए.आर.डि.बँक एल.टि.डि	भंडारा	७१८४/२५२३१५
१८		भंडारा डिस्ट्रीक्ट को.ऑप.बँक, लिमि.	भंडारा	७१८४/२५२५८५, २५२४१४
१९		भंडारा डिस्ट्रीक्ट को.ऑप.बँक, लिमि.	धारगाव	७१८४/२७४४५८
२०		भंडारा डिस्ट्रीक्ट को.ऑप.बँक, लिमि.	पहेला	७१८४/२७७७२०
२१		भंडारा डिस्ट्रीक्ट को.ऑप.बँक, लिमि.	शहापूर	७१८४/२८१३६८

पूर नियंत्रण कक्ष बालाघाट संबंधाने महत्वाचे दूरध्वनी क्रमांक

अ. क्र.	अधिका-यांचे नांव	पदनाम	कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्रमांक			मोबाईल क्रमांक
				कोड	कार्यालय	निवास	
१	श्री विवेककुमार पोरवाल	जिल्हाधिकारी बालाघाट	जिल्हाधिकारी कार्यालय बालाघाट	०७६३२	२४०१५०	२४०६६०	९४२५८११७१०
२	जे समीर लकरा	अपर जिल्हाधिकारी	--,,--	--	२४१२२१	२४१२२२	९४२५१४००३६
३	श्री राजीव श्रीवास्तव	अनुविभागीय अधिकारी	बालाघाट	--,-	२४८२३०	२४१०४०	९४२५७८३३२४
४	श्री प्रवीण फुलपगारे	--,,--	लांजी	०७६३५	२५५४४३	२५५३७९	९४०६६४२६७३
५	श्री ए.डी.श्रीवास्तव	--,,--	वारासिवनी	०७६३३	२५३०२३	२५३०५१	९४२५४३९४६२
६	श्री प्रवीण चंद्र महाजन	कार्यपालन यंत्रि	वैनगंगा संभाग बालाघाट	०७६३२	२४१३४०	२४७९२२	९४२५४०३४७९
७	श्री भगवान श्रीरामे	--,,--	सर्वेक्षण संभाग बालाघाट	--,,--	२४०७३८	-	९४०६६००११६
८	श्री एस.एल.कठौते	अनुविभागीय अधिकारी	डीएलबीसी उपसंभाग बालाघाट	०७६३२	-	-	९८९३००५११९
९	श्री आर.एन.रावते	--,,--	जलसंसा.उप संभाग लांजी	०७६३५	-	२५५१०५	९४२४३७९४७९
१०	श्र अनिरुद्ध गजबे	--,,--	डीएलबीसी उपसंभाग क्र.१ समनापूर	-	-	--	९६८५०७७०९९

पूर नियंत्रण कक्षाचे इतर राज्याचे (मध्यप्रदेश) महत्वाचे दूरध्वनी क्रमांक

अ. क्र.	बालाघाट जिले के अधिकारी का नाम	पदनाम	दूरभाषा क्र कार्यालय	दूरभाषा क्र निवास	मोबाईल नंबर
१	२	३	४	५	६
१	श्री विवेककुमार पोरवाल	कलेक्टर बालाघाट	०७६३२-२४०१५० FaxNo. २४०२५०	०७६३२-२४०६६०	९४२५११७१०
२	श्री.संजय सिंह	पुलिस अधिक्षक बालाघाट	०७६३२-२४००२१	०७६३२-२४००२०	९४२५१-५६७६९
३	जे समिर लखरा	अपर कलेक्टर बालाघाट	०७६३२-२४१२२१	०७६३३-२४१२२२	९४२५१४००३६
४	श्री बी.जी. पाण्डेय	(डिप्टी कलेक्टर) प्रभारीअधि. बाढ राहत शाखा बालाघाट	०७६३२-२४१९१६	०७६३२-२४३५३२	९४२५१-६१३२५
५	श्री.एन.एच.सिंह	अधिक्षक यंत्री वैनगंगा मंडल बालाघाट	०७६३२-२४७८९९	०७६३२-२४७०७०	९९६३३७५२९
६	श्री.एच.एल.बांगडे	अधिक्षक भू अभिलेख एवं नोउल अधिकारी बालाघाट			९९९३४-२०१४१
७	श्री.राजीव श्रीवास्तव	अनुविभागीय अधिकारी एवं सत्कार अधिकारी बालाघाट	०७६३२-२४८२३०	०७६३२-२४१४४६	९४२५७-८३३२४
८	श्री.ए.डी. श्रीवास्तव	अनुविभागीय अधिकारी वारासिवनी	०७६३३-२५३०२३	०७६३३-२५३०५१	९४२५४-३९४६२
९		अनुविभागीय अधिकारी बैहर	०७६३६-२५६३२२	०७६३६-२५६३२६	
१०	श्री.प्रवीण फुलपगारे	अनुविभागीय अधिकारी लांजी	०७६३५-२५५४४३	०७६३५-२५५३७९	९४०६६-४२६७३
११	श्री.एस.एस.मरावी	डिस्ट्रिक्ट कमांडेंट होमगार्ड बालाघाट	०७६३२-२४१५९४		९६६९६-२१९०६
१२	श्री.पी.सी.महाजन	कार्यपालन यंत्री वैनगंगा संभाग बालाघाट	०७६३२-२४१३४०	०७६३२-२४७९२२	९४२५४-०३४७९
१३	श्री.हेमन्त खरे	कार्यपालन यंत्री सर्वेक्षण संभाग बालाघाट	०७६३२-२४०७३८	०७६३२-२४१२६८	९४२५१-१३४५८
१४	श्री.आर.आर.पाण्डे	तहसीलदार बालाघाट	०७६३२-२४१२२०	०७६३२-२४७५६४	९४२५४-६१५०५
१५	श्री.अजय पाठक	तहासीलदार वारासिवनी	०७६३३-२५४३५१	०७६३३-२५४७८४	९४२५८-७०८९९
१६	श्री.के.सी.बोपचे	तहासीलदार बैहर	०७६३६-२५६७२६		९४२५१-६५८०३
१७	रामबाबु देवांगन	तहासीलदार लांजी	०७६३५-२५५२०६ Control Room ०७६३५-२५५१३९	०७६३५-२५५८७५	९००९२-६८००२
१८	श्री.सी.सी.डहाके	तहासीलदार किरणापूर	control Room ०७६३२-२४६१०४		९४२५८-५७२४०
१९	श्रीमती अलका	तहासीलदार लालबर्गा	०७६३३-२७६७०१	-	९९२६०-४९८६४

२०	श्री.मिलीन्द ढोके	तहसिलदार खैरलांजी	०७६३३-२७२५५४	-	९८२६०-३५९६९
२१	श्री.भूपेन्द्र परस्ते	तहसिलदार कटंगी	०७६३०-२५०३७४	-	
२२	श्री.अजीत तिर्की	तहसिलदार बिरसा	०७६३७-२५७२३६	-	९४२४३-५०६९५
२३	श्री.राजेश मरावी	तहसिलदार परसवाडा		-	९७५४३-४८४८४

**संजय सरोवर परिमंडळ जिल्हा सिवनी व बालाघाट येथील
आपातकालीन कालावधीतील महत्त्वपूर्ण दूरध्वनी क्रमांक**

अ.क्र.	अधिका-याचे नांव पदनाम	एसटीडी कोड	कार्यालयाचे क्रमांक	निवास/ मोबाईल क्र.
	परिमंडळ सिवनी			
१	जिल्हाधिकारी सिवनी	०७६९२	२२०४४४	२२०३०१
२	पोलीस अधिक्षक सिवनी	-	२२६६८९	२२५५८९
३	नियंत्रण कक्ष सिवनी	-	२२०९५५	२२१३०९
४	अनुविभागीय अधिकारी राजस्व, सिवनी	-	२२३२६७	२२०२२३
५	सहायक संचालक,जनसंपर्क सिवनी	-	२२०५३८	२२०३९३
६	कार्यपालन यंत्री,जलसंसाधन संभाग क्र. १ सिवनी	-	२२०५५९	-
	परिमंडळ केवलारी	-	-	-
७	कार्यपालन यंत्री,तिलवारा बांयी तट नहर संभाग केवलारी	०७६९४	२३५२२९	-
८	अनुविभागीय अधिकारी राजस्व केवलारी	-	२३५३८१	२३५२८२
९	अनुविभागीय पोलीस अधिकारी केवलारी	-	२३५२६२	-
१०	मुख्य कार्यपालन अधिकारी	-	२३५२२५	-
११	पुलीस स्टेशन अधिकारी केवलारी	-	२३५२३२	२३५२३८
१२	मुख्य कार्यपालन अधिकारी,विकासखंड धनौरा	०७६९३	२८५४२८	-
१३	पुलीस स्टेशन धनौरा	०७६९४	२८५४६९	-
		-	-	-
	परिमंडळ लखनादौन	-	-	-
१४	अनुविभागीय अधिकारी राजस्व लखनादौन	०७६९०	२४०१२२	२४०१२४
१५	अनुविभागीय अधिकारी पुलीस लखनादौन	-	२४०१६३	१४०१५७
१६	अनुविभागीय अधिकारी अधिकारी धनसौर	०७६९३	२४३११६	२४३१११
१७	अनुविभागीय अधिकारी पुलीस धनसौर	-	२४३०६३	-
	परिमंडळ छपारा	-	-	-
१८	पोलीस स्टेशन अधिकारी छपारा	०७६९१	२२०२२५	-
१९	मुख्य कार्यपालन अधिकारी जनपत पंचायत/विकास खंड छपारा	-	२९०२१३	-
२०	अनुविभागीय अधिकारी अप्पर वैनगंगा बांध अनुविभाग क्र.२ छपारा	-	-	-
२१	अनुविभागीय अधिकारी अप्पर वैनगंगा बांध अनुविभाग क्र.३ भिमगढ	-	२९५४५१	२९०४८३

२२	अनुविभागीय अधिकारी विकास /या अनुविभाग क्र.२ भिमगढ जिल्हा सिवनी	-	-	-
	संजय सरोवर बांध भिमगढ संबंधित उपयंत्री	-	-	-
२३	एम.एल.कुशवाह उपयंत्री सिव्हील	-	२९०६१०	९४२५८३२२३७
२४	श्री डी.डी.पराते उपयंत्री सिव्हील	-	२९०५३८	९४२५८३२२३९
२५	श्री ए.के.भुशनवार,उपयंत्री वि./यां.	-	२९०१६८	९४२५८३४१३३ ९४२४३२७४६५
२६	श्री बि.के.नखाते, उपयंत्री वि/यां.	०७६९२	२५०६००	२५०६०१
२७	जिल्हाधिकारी मंडला परिमंडळ बालाघाट	०७६४६	२४०३२८	२४०३३७
२८	जिल्हाधिकारी बालाघाट	०७६३२	२४०१५०	२४०६६०
२९	पोलीस अधिक्षक बालाघाट	-	२४००२१	२४००२०
३०	अधिक्षणयंत्री, राजीवसागर परियोजना मंडळ बालाघाट	-	२४१४५६	२४००५५
३१	अधिक्षणयंत्री२ जलसंसाधन मंडळ, बालाघाट	-	२४७८९९	२४७०७०
३२	श्री पी.सी.महाजन कार्यपालन यंत्री वैनगंगा संभाग बालाघाट	-	२४१३४०	२४७९२२
३३	कार्यपालन यंत्री सर्वेक्षण संभाग बालाघाट	-	२४०७६८	२४१२८८
३४	डी.एल.शहारे,ज्युलॉजिस्टलिस्ट शिवनी	-	-	९४२५८४३४५७

गोंदिया जिल्हयातील महत्वाचे दूरध्वनी क्रमांक :

अ.क्र.	अधिकार्यांचे नाम	पदनाम अधिकार्यांचे	फॅक्स न.	कार्या.क्र	मोबाईल क्र.
१	श्री. प्रदिप काळभोर	जिल्हाधिकारी, गोंदिया	०७१८२	२३६१४९	९४२३६८८५१५
२	श्री. सोनोळे	अपर जिल्हाधिकारी गोंदिया	-	२२०१४६	९४२२८३६१९९
३	श्री. के.एन.के. राव	निवासी उपजिल्हाधिकारी गोंदिया	-	२३६१४७ २३६१४५	९८२२५६९३३६
४	श्री. चंद्रकिशोर मिना	पोलीस अधिक्षक, गोंदिया	-	२३६२९३	
५	श्री. एम.एस.जगताप	अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प. गोंदिया	-	२३६४२५	९४२२७८९४३२
६	श्री. मुकेश गणात्रा	उपवनसरंक्षक, वनविभाग, गोंदिया	-	२३७२६५	९४२२१३०५२१
७	श्री. व्ही.जे. गायकवाड	पोलीस उपअधिष्कक मुख्या.गोंदिया	-	२३३१६३	९८२३१६६०९७
८	श्री डॉ.बि.के.मेश्राम	जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जि.प.गोंदिया	-	२३११३६	९९७०१९६८३१
९	श्री. थुलकर	अधिष्कक अभियंता, विज वितरण कंपनी गोंदिया	-	२५३११४ २३४८०१	९९६०६८११६६
१०	श्री. वाय. डी.मेश्राम	कार्य.अभि.विद्युत वित.कं.गोंदिया	-	२५३३३६	९९६०६८०३५१
११	डॉ. नखडे	जिल्हा शल्यचिकीत्सक. गोंदिया	-	२३४१३०	९९७०३०४६९०
१२	श्री. मनोजकुमार गंगल	विमान पतन नियंत्रक बिरसी	-	६४६००१	

		विमानतळ, गोंदिया		६४६०७८	
१३	श्री जे.एस.भानुसे	कार्य.अभि.सां.बा.रोहयो गोंदिया	-	२५००६४	९४२२८६०६७४
१४	श्री. गोन्नाडे	कार्य.अभि.वाघ इटियाडोह पाटबंधारे गोंदिया	-	२३७३१५	-
१५	श्री सोनडवले	कार्य.अभि.गोंदिया पाटबंधारे विभाग गोंदिया	-	२३७०७७	-
१६	श्री. चांदेवार	का.अभि.मध्यम प्रकल्प गोंदिया	-	२३४८३२	९९२३७५०२३२
१७	श्री. डी.के.समरीत	कार्य.अभि.साव.बां विभाग जि.प. गोंदिया	-	२३७१३३	९४०३९०७३९४
१८	श्री. देवगडे	कार्य.अभि.ल.पा.स्थानिक स्तर गोंदिया	-	२३७९७४	-
१९	श्री. क्षिरसागर	जिल्हा माहिती अधिकारी गोंदिया	-	२२३०६०	९४२२१२९८३९
२०	श्री. जे.एस.भुतांगे	का.अभि.महा.जीवन प्राधि.गोंदिया	-	२५१२६६	९४२३४२६५६२
२१	श्री. चारस्थळ	कार्य.अभि.ग्रामीण पा.पूर.जि.प.गोंदिया	-	२३१५५४	९८२२२२६७२९
२२	श्री. एम.जी.चंद्रीकापूरे	जिल्हा अधिकृषी अधिकारी गोंदिया	-	२३४०३२ २३४०२७	९४२३१२२०००

२३	श्री अनंत वालस्कर	उपविभागीय अधिकारी गोंदिया	-	२३६७८९ २२२१६०	२२२००७ ९४२३१२१७७७
२४	श्री रचेश जयवंती	उपविभागीय अधिकारी, देवरी	०७१९९	२२५२७३	२५५२७४
२५	श्री एस.ए.मोटघरे	तहसिलदार गोंदिया	०७१८२	२३६७०३	९४२२१३२४६१
२६	श्री अकुलवार	तहसिलदार गोरेगांव	०७१८७	२३२३३०	९४२३११९८६६
२७	श्री चंदावार	तहसिलदार तिरोडा	०७१९८	२५४१५९	९४२०४४६९६९
२८	श्री पी.के. क्षिरसागर	तहसिलदार अर्जुनी/मोर.	०७१९६	२२०१४७	९४२२३२०८१
२९	श्री प्रताप वाघमारे	तहसिलदार देवरी	०७१९९	२२५२४१	९४२०६१६९६१
३०	श्री डी.ए.सपाटे	तहसिलदार आमगांव	०७१८९	२२५२१८	९४२२८५९६०३
३१	श्री खरवडे	तहसिलदार सालेकसा	०७१८०	२४४१३६	९६७३३९५२८०
३२	सौ.अलका शिंगाडे	तहसिलदार सडक अर्जुनी	०७१९९	२३३२४०	९९८००२०४०३
३३	श्री विजय देशमुख	मुख्याधिकारी, नगर परिषद गोंदिया	०७१८२	२२२३८०	९९२३७३८६४४
३४	श्री चव्हाण	मुख्या.नगर परिषद तिरोडा	०७१९८	२५४०४६	९८६९९३६७९१
३५	श्री व्ही.जी.गायकवाड	जिल्हा समादेशक होमगार्ड गोंदिया	-	२३३८३९ २५१३९१	२३५१०७ ९४२२८३०२२५
३६	-	जिल्हा नियंत्रण कक्ष जिल्हाधिकारी कार्या.गोंदिया	-	२३०१९६	-
३७	-	पोलीस नियंत्रण कक्ष गोंदिया	-	२३६१००	-
३८	-	सहा.स्टेशन अधीक्षक, रेल्वे गोंदिया	-	२३१२८७	-

३९	श्री राजेंद्र ठाकरे	आगार व्यवस्थापक, म.स.परि मंडळ. गोंदिया	-	२५१३९१/ २५२०८३	२५२६०८ ९६७३८८६५६१
४०	श्री. जी. एच. ब्राम्हणकर	अग्निशामक सेवा, नगर परिषद गोंदिया	-	२२११०१	९९६०३०६५८९
४१		अध्यक्ष, रोटरी क्लब गोंदिया	-	२२१४४९	-
४२	श्री रवि कासलीवाल	सचिव, रेडक्रॉस गोंदिया	-	२२२८७८	२२३४०५ ९४२२१३०९१७
४३	-	मौसम विभाग, नागपूर	०७१२	२२८२१५७	

बालाघाट जिल्ह्यातील अधिकारी यांचे संपर्क क्रमांक

अ. क्र.	बालाघाट जिले के अधिकारी का नाम	पदनाम	दूरभाषा क्र कार्यालय	दूरभाषा क्र निवास	मोबाईल नंबर
१	२	३	४	५	६
१	श्री.विवेककुमार पोरवाल	कलेक्टर बालाघाट	०७६३२-२४०१५० FaxNo. २४०२५०	०७६३२-२४०६६०	९४२५८११७१०
२	श्री.संजय सिंह	पुलिस अधिक्षक बालाघाट	०७६३२-२४००२१	०७६३२-२४००२०	९४२५१-५६७६९
३	डॉ.मसूद बख्तर	अपर कलेक्टर बालाघाट	०७६३२-२४१२२१	०७६३३-२४१२२२	९४२५१-५८५६४
४	श्री.बी.जी.पाण्डेय	(डिप्टी कलेक्टर) प्रभारी अधि. बाढ राहत शाखा बालाघाट	०७६३२-२४१९१६	०७६३२-२४३५३२	९४२५१-६१३२५
५	श्री.एन.एच.सिंह	अधिक्षक यंत्री वैनगंगा मंडल बालाघाट	०७६३२-२४७८९९	०७६३२-२४७०७०	९९६३३७५२९
६	श्री.एच.एल.बांगडे	अधिक्षक भू अभिलेख एवं नोउल अधिकारी बालाघाट			९९९३४२०१४१
७	श्री.राजीव श्रीवास्तव	अनुविभागीय अधिकारी एवं सत्कार अधिकारी बालाघाट	०७६३२-२४८२३०	०७६३२-२४१४४६	९४२५७८३३२४
८	श्री.ए.डी. श्रीवास्तव	अनुविभागीय अधिकारी वारासिवनी	०७६३३-२५३०२३	०७६३३-२५३०५१	९४२५४३९४६२
९		अनुविभागीय अधिकारी बैहर	०७६३६-२५६३२२	०७६३६-२५६३२६	
१०	श्री.प्रवीण फुलपगारे	अनुविभागीय अधिकारी लांजी	०७६३५-२५५४४३	०७६३५-२५५३७९	९४०६६४२६७३
११	श्री.एस.एएस.मरावी	डिस्ट्रिक्ट कमांडेंट होमगार्ड बालाघाट	०७६३२-२४१५९४		९६६९६२१९०६
१२	श्री.पी.सी.महाजन	कार्यपालन यंत्री वैनगंगा संभाग बालाघाट	०७६३२-२४१३४०	०७६३२-२४७९२२	९४२५४०३४७९
१३	श्री.हेमन्त खरे	कार्यपालन यंत्री सर्वेक्षण संभाग बालाघाट	०७६३२-२४०७३८	०७६३२-२४१२६८	९४२५१३३४५८
१४	श्री.आर.आर.पाण्डे	तहसीलदार बालाघाट	०७६३२-२४१२२०	०७६३२-२४७५६४	९४२५४-६१५०५
१५	श्री.अजय पाठक	तहासीलदार वारासिवनी	०७६३३-२५४३५१	०७६३३-२५४७८४	९४२५८-७०८९९

१६	श्री.के.सी.बोपचे	तहसिलदार बैहर	०७६३६-२५६७२६		९४२५१-६५८०३
१७	रामबाबु देवांगन	तहसिलदार लांजी	०७६३५-२५५२०६ control Room ०७६३५-२५५१३९	०७६३५-२५५८७५	९००९२-६८००२
१८	श्री.सी.सी.डहाके	तहसिलदार किरणापूर	Control Room ०७६३२-२४६१०४		९४२५८-५७२४०
१९	श्रीमती अलका	तहसिलदार लालबर्वा	०७६३३-२७६७०१		९९२६०-४९८६४
२०	श्री.मिर्लीन्द ढोके	तहसिलदार खैरलांजी	०७६३३-२७२५५४		९८२६०-३५९६९
२१	श्री.भूपेन्द्र परस्ते	तहसिलदार कटंगी	०७६३०-२५०३७४		
२२	श्री.अजीत तिकी	तहसिलदार बिरसा	०७६३७-२५७२३६		९४२४३-५०६९५
२३	श्री.राजेश मरावी	तहसिलदार परसवाडा			९७५४३-४८४८४

आपत्तीला तोंड देण्यासाठी,खालील साधने व वस्तु नेहमी तुमच्या हाताशी असु दया.

- प्रथमोपचार पेटी :-
- कापुस ,
- गॉज पिस ,
- पॅड, बॅडेज,चिकटपट्टी,
- कात्री,चाकू,निर्जंतुक
- सुया,नॅपकिन,टावेल्स,
- अँटिसेप्टिक औषधे,क्रिम,औषधी साबण,
- रबरी हातमोजे,नेहमीचे किरकोळ औषधे,
- वेदनाशामक कॉमन औषधे,
- बाळासाठी दुधाची बॉटली,डायपर्स,पावडर दुध,त्यांची औषधे व इतर वस्तू,
- राहत्या ठिकाणचा नकाशा,
- पैसे व क्रेडिट कार्ड,
- अग्निशामक उपकरणे,
- कागद, पेन,पेन्सील,
- सुईदोरा,
- बॅटरीवर चालणारा रेडिओ,
- टॉर्च,
- मोमबत्ती.
